

Datum
25 JAN. 2019

Ons kenmerk
SBK/98719/DB

Postbus 58285, 1040 HG Amsterdam

Pagina

Aan de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Mevrouw drs. T. van Ark
Postbus 90801
2509LV Den Haag

Bijlage(n)

Onderwerp

Uitvoeringstoets op het wetsvoorstel wijzigingen Wet Wajong

Geachte mevrouw Van Ark,

Op 22 oktober jl. hebben wij het conceptwetsvoorstel wijzigingen Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten, de Wajong, ontvangen. Dit wetsvoorstel behelst een zevental maatregelen ter vereenvoudiging en harmonisering van de verschillende Wajongregimes. Het doel van het wetsvoorstel is om drempels die Wajongers ervaren bij het participeren weg te nemen. De volgende wijzigingen worden voorgesteld:

1. Aanpassen regels voor het berekenen van de uitkering;
2. Harmoniseren regels eindigen Wajonguitkering en uitbreiden herlevingstermijn;
3. Aanpassen passend werkaanbod;
4. Schrappen studieregeling Wajong2010;
5. Vervallen uitsluitingsgrond studeren in de Wajong2015;
6. Afsluiten instroom in de oWajong;
7. Op eigen verzoek afzien van een oWajong-uitkering.

U heeft ons verzocht dit voorstel te beoordelen op alle relevante aspecten van uitvoerbaarheid en haalbaarheid, alsmede inzicht te geven in de uitvoeringskosten voor UWV.

Wij zijn verheugd met deze vergaande harmonisatie van de verschillende Wajongregimes. Over het algemeen denken wij dat de maatregelen de regels voor Wajongers duidelijker en begrijpelijker maken. Wel blijven wij graag in gesprek over een algemene harmonisatie van regelingen en instrumenten voor de personen in Wajong en Participatiewet ten behoeve van de verbetering van de samenwerking in de regio.

UWV acht alle onderdelen uit het conceptwetsvoorstel uitvoerbaar en handhaafbaar, mits de door UWV voorgestelde aanpassingen worden overgenomen. De beoogde invoeringsdatum van het conceptwetsvoorstel is 1 januari 2020. Het conceptwetsvoorstel is op onderdelen niet uitvoerbaar voor UWV per 1 januari 2020. In ambtelijk overleg is daarom verzocht om per maatregel aan te geven wanneer deze in werking kan treden.

Met betrekking tot de inwerkingtreding van het wetsvoorstel het volgende. De eerste maatregel, de nieuwe regels voor het berekenen van de uitkering, lijkt voor UWV uitvoerbaar per 1 januari 2021. Daarbij maken wij nog wel het volgende voorbehoud. De ICT-aanpassingen in ResaFasa en DataWarehouse zijn omvangrijke en complexe aanpassingen waarvan de impact nu nog moeilijk volledig is te overzien. Naar het zich nu laat uitzien, kunnen deze worden uitgevoerd binnen de beschikbare ICT-veranderingscapaciteit. Als er tijdens de implementatie van dit wetsvoorstel toch onvoorziene zaken naar voren komen ten aanzien van de ICT, dan zal UWV bezien of en, zo ja, welke gevolgen dit heeft voor het UWV Informatieplan (UIP). Voorwaarde voor de haalbaarheid van

1 januari 2021 is dat UWV vóór 1 maart 2019 de opdracht krijgt om te starten met de implementatie van dit voorstel.

Dat UWV in een vroeg stadium moet starten, om de implementatie van dit conceptwetsvoorstel per 1 januari 2020 en 1 januari 2021 te kunnen halen, brengt een risico met zich mee. Op het moment dat UWV start met de implementatie is de parlementaire behandeling van het wetsvoorstel nog niet gestart. Het risico bestaat dat het wetsvoorstel nog wijzigt nadat UWV al gestart is met de implementatie van het voorstel. Veranderingen in het wetsvoorstel ten opzichte van de versie die nu door UWV is getoetst, zullen door UWV alsnog worden beoordeeld op uitvoerbaarheid en haalbaarheid. Het risico bestaat dat als er wijzigingen worden doorgevoerd, deze niet uitvoerbaar zijn per 1 januari 2020 (voor de maatregelen 2 tot en met 7) of 1 januari 2021 (voor maatregel 1). Dit geldt uiteraard niet voor de wijzigingen die in het wetsvoorstel moeten worden doorgevoerd naar aanleiding van de uitvoeringstoets van UWV.

In deze uitvoeringstoets is nog geen rekening gehouden met de samenhang met nog uit te werken voorstellen uit het Regeerakkoord. Een aantal voorstellen kan grote ICT-impact hebben en legt in dat geval een grote druk op onze verandercapaciteit. De tijdspaden van implementatie van alle voorstellen zullen ingepast moeten worden in onze veranderagenda. Indien er meerdere wijzigingen tegelijk lopen, verwachten wij dat u aangeeft hoe de prioritering ligt.

Wij hebben nog enkele opmerkingen bij het conceptwetsvoorstel.

Uitlegbaarheid regels voor het berekenen van de uitkering

De voorgestelde aanpassing van de regels voor het berekenen van de uitkering is voor UWV technisch uitvoerbaar. De regels zijn echter niet uitlegbaar en wij verwachten dat deze maatregel daarom niet het beoogde effect zal hebben. Het doel van het wetsvoorstel, en met name van dit onderdeel, is het wegnemen van drempels die participatie van Wajongers in de weg staan. Bekend is dat de onzekerheid over de hoogte van het inkomen en de gevolgen voor de uitkering de grootste belemmeringen zijn voor Wajongers om aan het werk te gaan, zoals u ook vermeld in uw brief over 'Simpel Switchen in de participatieketen'. Juist die zorgen vormen in de huidige rekenregels een belemmering. De voorgestelde regels voor het berekenen van de uitkering zullen de onzekerheid over de hoogte van het inkomen bij Wajongers die willen gaan werken niet wegnemen. De drempel die Wajonger hierdoor ervaren zal met de voorgestelde regels blijven bestaan en deze maatregel zal daarom niet effectief zijn.

Wij zijn van mening dat Wajongers niet zullen begrijpen hoe de nieuwe regels voor het berekenen van de uitkering werken en dat Wajongers dus nog steeds niet kunnen inschatten wat het gevolg is voor hun inkomen en hun uitkering wanneer zij gaan werken. Graag wijzen wij hierbij ook op reacties op het wetsvoorstel van verschillende organisaties, zoals de Landelijke Cliëntenraad en IederIn, die alle benadrukken dat de regels te ingewikkeld zijn en waarin benadrukt wordt dat Wajongers dit waarschijnlijk niet zullen begrijpen. Daarmee blijft de onzekerheid over het inkomen wanneer een Wajonger gaat werken, bestaan. Deze onzekerheid blijft dan een drempel die de participatie in de weg kan staan. Het doel van de wijziging, het wegnemen van deze drempel voor Wajongers, wordt met de voorgestelde regel niet bereikt.

Wij pleiten er sterk voor om de regels voor het berekenen van de uitkering eenvoudiger te maken, zodat Wajongers wel kunnen begrijpen hoe de hoogte van de uitkering wordt berekend. We begrijpen de uitgangspunten die u in het wetsvoorstel hanteert: werken en meer werken moet altijd lonen, vereenvoudiging van de regels, begrijpelijkheid van de regels en hanteren van één formule. We begrijpen ook dat het een lastige opgave is om een regel te bedenken die aan al deze uitgangspunten tegemoet komt. Vasthouden aan de voorgestelde formule, zal in onze ogen echter niet het beoogde doel bewerkstelligen.

Wij stellen daarom voor om niet vast te houden aan alle hierboven uitgangspunten, maar vooral de begrijpelijkheid als centrale doel te stellen. Dat kan door een onderscheid te maken tussen Wajongers die werken met en Wajongers die werken zonder loondispensatie, zoals wij ook

voorstellen in onze uitvoeringstoets. Wij hebben ambtelijk vernomen dat het voornemen bestaat om de voorgestelde regel voor het berekenen van de uitkering op te splitsen in een regel voor Wajongers die werken met loondispensatie en een voor Wajongers die werken zonder loondispensatie. Voor Wajongers die werken zonder loondispensatie komt er een eenvoudige formule, conform de systematiek die in de WIA gehanteerd wordt. Van iedere euro die een Wajonger krijgt, mag hij of zij 30 cent houden. Dit is makkelijk uit te leggen en makkelijk te begrijpen voor Wajongers. Wij vinden het fijn om te horen dat de regels voor het berekenen van de uitkering wordt opgesplitst. Dit zorgt er namelijk voor dat voor Wajongers die werken zonder loondispensatie duidelijker wordt hoe de uitkering berekend wordt; deze Wajongers zullen dan ook beter begrijpen wat het voor hun inkomen betekent als ze gaan werken.

Voor Wajongers die werken met loondispensatie blijft de regel echter niet uitlegbaar. Om het doel om tot begrijpelijke regels voor het berekenen van de uitkering te komen, zullen meer uitgangspunten moeten worden losgelaten; met name de voorwaarde dat meer werk *altijd* moet leiden tot meer inkomen. Wij hebben in dit verband sterk de voorkeur om te kiezen voor de uitgangspunten dat mensen de regels goed kunnen begrijpen en dat ze minimaal het WML kunnen gaan ontvangen als ze voldoende werken; het uitgangspunt dat meer werken *altijd* moet lonen en dat er zo met één formule gewerkt moet worden, zijn wat ons betreft van ondergeschikt belang. Gelet op het doel van de maatregel staat de begrijpelijkheid van de regel voor het berekenen van de uitkering voorop. Alleen dan kan voor deze Wajongers de drempel om te participeren worden weggenomen.

Garantiebedrag

In beginsel hebben de nieuwe regels voor het berekenen van de uitkering onmiddellijke werking. Om te voorkomen dat er Wajongers op achteruit gaan door toepassing van de nieuwe regels, is er een overgangsregime in het conceptwetsvoorstel opgenomen. Dit is van toepassing op Wajongers die al werken op het moment dat de nieuwe regels voor het berekenen van de uitkering in werking treden (1 januari 2021) en voor wie de uitkering op grond van de nieuwe regels lager uitvalt dan met toepassing van de oude regels. UWV stelt eenmalig het garantiebedrag vast. Het garantiebedrag is dan het bedrag dat de Wajonger zou hebben ontvangen op basis van de oude regels. Als met de nieuwe regel de Wajonguitkering lager uitvalt dan in de oude situatie, wordt het garantiebedrag toegepast.

De voorgestelde overgangsregeling brengt problemen met zich mee. Het garantiebedrag moet door UWV worden vastgesteld in de maand waarin de regels voor het berekenen van de uitkering in werking treden (januari 2021). Om het garantiebedrag te berekenen moet UWV beschikken over de definitieve inkomensgegevens voor de maand januari. Pas dan kan beoordeeld worden (1) óf de uitkering op grond van de nieuwe regels lager uitvalt dan op grond van de oude regels en (2) wat de hoogte van het garantiebedrag moet zijn. De definitieve inkomensgegevens zijn in januari echter nog niet beschikbaar; deze gegevens zullen op zijn vroegst medio februari beschikbaar zijn. Dit betekent dat UWV niet in januari al het garantiebedrag kan vaststellen en betalen aan de Wajonger. Dat zou ertoe kunnen leiden dat de Wajonger in eerste instantie minder gaat ontvangen, totdat UWV het garantiebedrag vast stelt. Daarnaast zorgt deze werkwijze ervoor dat UWV het garantiebedrag niet geautomatiseerd kan vaststellen. Dat betekent dat UWV voor alle Wajongers die al werken op 1 januari 2021, naar verwachting zijn dat ongeveer 62.000, handmatig moet beoordelen of er sprake is van een garantiebedrag en hoe hoog het garantiebedrag moet zijn. Dit zou voor UWV een zeer tijdrovende actie worden, terwijl het garantiebedrag zo snel mogelijk vastgesteld moet worden.

Met uw ambtenaren is gesproken over de onwenselijke uitwerking van het garantiebedrag zoals dat nu is voorgesteld. Afgesproken is dat UWV komt met een voorstel dat wel uitvoerbaar is en waarmee ervoor gezorgd kan worden dat Wajongers vanaf de maand dat de nieuwe regels voor het berekenen van de uitkering in werking treden het garantiebedrag kunnen ontvangen. Daarbij is ook gevraagd om te onderzoeken of het mogelijk is om het garantiebedrag te indexereren.

In de uitvoeringstoets hebben wij een alternatief geschetst om het garantiebedrag vast te stellen. Dit alternatief houdt in dat UWV in januari 2021 geautomatiseerd voor alle Wajongers het garantiebedrag vaststelt; UWV gebruikt daarvoor het gemiddelde inkomen over de maanden augustus, september en oktober 2020. Doordat UWV met dit alternatief het garantiebedrag volledig geautomatiseerd kan vaststellen, is voor iedere Wajonger in januari 2021 het garantiebedrag vastgesteld. Het in de uitvoeringstoets voorgestelde alternatief is voor UWV uitvoerbaar. We willen u vragen om het wetsvoorstel aan te passen aan het alternatief voor het vaststellen van het garantiebedrag. Het garantiebedrag kan door UWV geïndexeerd worden; het garantiebedrag zal conform de grondslag van de Wajong tweemaal per jaar geïndexeerd worden. Ook hier zal het wetsvoorstel voor moeten worden aangepast.

Passend werk

Met dit wetsvoorstel wordt geregeld dat het weigeren van een passend werkaanbod niet langer een ontbindende voorwaarde is voor de Wajong2010. In plaats daarvan wordt de verplichting een passend werkaanbod te accepteren voor de oWajong en de Wajong2010 een voorwaarde als de Wajonger gebruik maakt van re-integratieondersteuning door UWV. Passend werkaanbod wordt hierbij gezien als een aanbod dat door UWV of een door UWV gecontracteerd re-integratiebedrijf wordt gedaan aan de Wajonger om in passend werk bij een werkgever te gaan werken. Er zijn aanpassingen aan het conceptwetsvoorstel noodzakelijk om dit onderdeel uit te kunnen voeren en handhaven. We willen u vragen om het wetsvoorstel aan te passen.

Effecten op de Wajonger

Communicatie is voor de doelgroep Wajong altijd een belangrijk punt. Dat is voor dit wetsvoorstel niet anders. Het is van groot belang dat ingezet wordt op goede en duidelijke communicatie voor de Wajongers.

Dankzij de verregaande harmonisatie die met dit wetsvoorstel wordt voorgesteld is het onderscheid tussen de oWajong, Wajong2010 en Wajong2015 voor grote delen niet meer relevant; het is van belang of de jonggehandicapte al dan niet arbeidsvermogen heeft. Wij zijn daarom van plan om in de communicatie voortaan het onderscheid te maken tussen Wajongers met arbeidsvermogen en Wajongers zonder arbeidsvermogen. Op deze manier verwachten we de hoeveelheid aan informatie die nu beschikbaar is begrijpelijker en eenvoudiger te kunnen maken voor Wajongers, ouders, bewindvoerders en stakeholders.

Hoewel dit wetsvoorstel op een aantal punten zorgt voor een vereenvoudiging, doordat de verschillende regelingen worden geharmoniseerd, willen wij – ook vanuit communicatieoogpunt – wijzen op de regels voor het berekenen van de uitkering. Wij verwachten dat de nieuw voorgestelde regels, ook al zijn het er minder dan nu het geval is, voor de Wajonger moeilijk te begrijpen zijn. Zeker aangezien de maatregel gaat om de hoogte van de uitkering verwachten wij daar de nodige vragen. Wajongers willen weten wat de nieuwe regels voor hen betekenen en willen dat kunnen begrijpen. Wij zullen Wajongers hierin faciliteren door een goede informatieverstrekking op onze website. In die informatie zullen wij de regels voor het berekenen van de uitkering zo veel mogelijk vereenvoudigd weergeven, zodat Wajongers begrijpen wat de nieuwe regels straks betekenen voor hun situatie. Daarbij zullen wij Wajongers ook ondersteunen door het ontwikkelen van rekenhulpen waarmee een proefberekening gemaakt kan worden van de uitkeringshoogte.

De wijziging met betrekking tot passend werk is een onderdeel waarvan wij verwachten dat dit een grote impact heeft op de beleving van de Wajonger. Duidelijke communicatie naar alle partijen die hierbij betrokken zijn is daarin uitermate belangrijk.

Naast informatie die wij op de website beschikbaar stellen, willen wij ook in gaan zetten op het organiseren van sessies om stakeholders, zoals vakbonden en de Cliëntenraad, te informeren. Deze aanpak hebben wij ook gehanteerd bij de herindeling van de personen in de oWajong en Wajong2010 in het kader van de Integrale activering Wajong. De ervaring is dat via deze weg een nadere uitleg gegeven kan worden van de aanstaande wijzigingen en veel vragen kunnen worden

beantwoord. Bij de implementatie van dit wetsvoorstel willen we daarom ook weer in gaan zetten op het organiseren van sessies om stakeholders te informeren.

Doenvermogen

In uw verzoek tot uitvoeringstoets heeft u specifiek gevraagd om een doenvermogenstoets. Hierin hebben we antwoord gegeven op de vraag of het voor de Wajonger begrijpelijk is wat er voor hem verandert en wat er van hem verwacht wordt. Vanuit doenvermogenperspectief is de verwachting dat de wijzigingen over het algemeen beter uitvoerbaar zijn voor Wajongers dan de bestaande regelingen: door het wegnemen van verschillen op belangrijke onderdelen van de drie verschillende Wajongregimes, wordt het voor de Wajonger eenvoudiger om vast te stellen wat van hem verwacht wordt en wat hij kan verwachten.

Overgangsrecht uitbreiden herlevingsrecht

In het conceptwetsvoorstel is geregeld dat de termijn waarbinnen de Wajonguitkering kan herleven wordt gewijzigd van 5 jaar naar de AOW-gerechtigde leeftijd. Het is de bedoeling dat het nieuwe herlevingsregime alleen geldt voor uitkeringen die worden beëindigd na de datum van inwerkingtreding van dit voorstel, of voor uitkeringen die korter dan vijf jaar vóór de datum van inwerkingtreding (1 januari 2020) zijn beëindigd.

Op dit moment sluit de tekst van het wetsvoorstel niet aan op deze bedoeling. Er zal een overgangsregime moeten komen waarin tot uitdrukking wordt gebracht dat de nieuwe herlevingstermijn slechts geldt voor Wajonguitkeringen die eindigen op of na het moment waarop dit voorstel in werking treedt (1 januari 2020) of binnen vijf jaar voor die datum zijn geëindigd.

Wij merken wel op dat Wajongers ook met de nu voorgestelde uitbreiding van het herlevingsrecht hun uitkering nog kwijt kunnen raken. Herleving blijft onder de nieuwe regels enkel mogelijk wanneer er sprake is van toegenomen arbeidsongeschiktheid en dit voortkomt uit dezelfde oorzaak als op grond waarvan het recht op Wajong is ontstaan. Dit kan er toe leiden dat de zorgen onder Wajongers om hun uitkering te verliezen wanneer zij gaan werken blijven bestaan.

Volledige harmonisering herlevingsrecht - ook voor de Wajong2015

Voor de oWajong en de Wajong2010 wordt de herlevingstermijn verschoven naar de AOW-gerechtigde leeftijd. Voor de Wajong2015 blijft echter de bepaling gelden dat herleving slechts mogelijk is binnen vijf jaar nadat de uitkering is beëindigd omdat de Wajonger is gaan werken. Dit zal moeilijk uit te leggen zijn aan personen die recht hebben op een uitkering op grond van de Wajong2015. Het maakt de uitvoering van UWV bovendien onnodig moeilijk, omdat anders omgegaan moet worden met uitkeringen op grond van de oWajong en Wajong2010 ten opzichte van uitkeringen op grond van de Wajong2015. Ons voorstel zou zijn om de herlevingstermijn voor de Wajong2015 ook te stellen op de AOW-gerechtigde leeftijd en daarmee gelijk te schakelen met de oWajong en Wajong2010.

Einde studieregeling Wajong2010

Het wetsvoorstel maakt een einde aan de studieregeling in de Wajong2010. Alle Wajongers die op het moment dat dit onderdeel in werking treedt in de studieregeling zitten, moeten worden overgeplaatst naar de werkregeling of de uitkeringsregeling. Welke regeling van toepassing is hangt af van de vraag of de Wajonger volledig en duurzaam arbeidsongeschikt is.

Het uitgangspunt is dat UWV de Wajongers indeelt op basis van een eerdere beoordeling. Als er op enig moment al is beoordeeld of de Wajonger al dan niet volledig en duurzaam arbeidsongeschikt is, dan gaat UWV daar van uit voor de indeling van de Wajonger. UWV voert voor deze Wajongers dus geen nieuwe beoordeling uit.

Alleen wanneer nog niet eerder is beoordeeld of de Wajonger volledig en duurzaam arbeidsongeschikt is, zal UWV een sociaal-medisch oordeel uitvoeren om de Wajonger in te kunnen delen in de werkregeling of de uitkeringsregeling. De verwachting is dat dit slechts om kleine aantallen gaat.

Uitsluitingsgrond studeren Wajong2015

Dit wetsvoorstel regelt dat de uitsluitingsgrond studeren komt te vervallen. Daarmee wordt het mogelijk voor jongeren om met een Wajong2015 nog te studeren of scholing te volgen.

Het schrappen van de uitsluitingsgrond kunnen wij ondersteunen. Voor Wajongers die al een Wajong2015-uitkering hebben, betekent het dat de belemmering om te gaan studeren, komt te vervallen. Dat is positief.

Wij voorzien wel een risico bij Wajongers die een Wajong2015 aanvragen op het moment dat ze nog studeren of naar school gaan. Bij deze jongeren ontstaat mogelijk het beeld door dit wetsvoorstel dat ze een Wajonguitkering gaan ontvangen, ook als ze nog studeren. Echter, dit is alleen het geval als de jongere volledig én duurzaam arbeidsongeschikt is. Met name het vaststellen van de duurzaamheid van het ontbreken van arbeidsvermogen is, zeker op 18-jarige leeftijd, zeer lastig. Wanneer wij nog niet kunnen vaststellen of de aanvrager duurzaam geen arbeidsvermogen heeft, omdat hij nog studeert of scholing volgt, wordt de Wajong-uitkering alsnog afgewezen. Dit kan mogelijk tot teleurstelling leiden bij een groep Wajongers, die verwachten dat de studie geen belemmering zal zijn voor het recht op Wajong.

In de uitvoeringstoets hebben wij een voorstel opgenomen om het duurzaamheidsaspect nog niet mee te nemen wanneer de aanvrager nog studeert of scholing volgt op het moment dat hij de Wajong2015 aanvraagt.

Impact op ICT

De voorgenomen wijzigingen hebben een behoorlijke impact op de ICT van UWV. Zowel het systeem voor het vaststellen van de uitkering (ResaFasa) als het systeem voor het leveren van beleids-, stuur- en verantwoordingsinformatie (DataWarehouse) moeten worden aangepast. Op dit moment kent het uitkeringssysteem drie uitkeringsstraten: een voor de oWajong, een voor de Wajong2010 en een voor de Wajong2015. Voor de implementatie moet gekozen worden tussen het aanpassen van deze drie uitkeringsstraten of het ontwikkelen van een nieuwe uitkeringsstraat. Aangezien met de nu voorgestelde maatregelen er geen relevant onderscheid meer bestaat tussen de drie Wajongregimes voor het vaststellen van de Wajonguitkering, wordt ervoor gekozen om een volledig nieuwe uitkeringsstraat te bouwen. Reden om hiervoor te kiezen is dat het voor de uitvoering gemakkelijker en beter werkbaar is om één uitkeringsstraat te hebben, ongeacht in welk Wajongregime iemand valt.

Voor DataWarehouse – het systeem voor het leveren van beleids-, stuur- en verantwoordingsinformatie – heeft eenzelfde keus voorgelegen als voor het uitkeringssysteem. Reden is dat voor iedere uitkeringsstraat nu een aparte levering naar DataWarehouse bestaat. Nu in ResaFasa gekozen is voor het bouwen van een nieuwe uitkeringsstraat is de vraag of voor de aanpassing in DataWarehouse gekozen wordt voor of het aanpassen van de drie bestaande leveringen aan DataWarehouse of dat er een nieuwe levering wordt gebouwd die volledig aansluit op de nieuwe uitkeringsstraat. Wij hebben gekozen voor een nieuwe levering. Reden hiervoor is dat het aansluiten van de nieuwe uitkeringsstraat op de bestaande leveringen van DataWarehouse een complex en risicovol verandertraject zou zijn, waarbij mogelijk de continuïteit van de levering van gegevens in gevaar zou komen. Bij het opzetten van een nieuwe levering bestaat dit risico niet.

Het introduceren van een nieuwe uitkeringsstraat (in ResaFasa) en een nieuwe levering (in DataWarehouse) zijn omvangrijke en complexe wijzigingen. Deze wijzigingen betekenen voor UWV een omvangrijk ICT-project, dat gedeeltelijk volgtijdelijk uitgevoerd moet worden. Deze aanpassingen zijn dermate groot dat deze niet binnen een jaar gerealiseerd kunnen worden. UWV kan de aanpassingen in deze twee systemen per 1 januari 2021 realiseren. Dit is ook de reden dat UWV de eerste maatregel, de nieuwe regels voor het berekenen van de uitkering, per 1 januari 2021 kan uitvoeren. Wij merken op dat wanneer tijdens de implementatie van dit wetsvoorstel onvoorziene zaken ten aanzien van de ICT naar voren komen, wij dit verwerken in het UIP.

Voorwaarde voor de haalbaarheid van 1 januari 2021 is wel, zoals eerder reeds vermeld, dat UWV vóór 1 maart 2019 de opdracht krijgt om te starten met implementatie van het wetsvoorstel.

De ICT wijzigingen zorgen er ook voor dat de extra beleidsinformatie, waarin het verzoek tot uitvoeringstoets om is gevraagd, niet leverbaar is per 1 januari 2020. Deze extra beleidsinformatie is wel beschikbaar vanaf 1 januari 2021.

Financiële gevolgen

De incidentele uitvoeringskosten bedragen op grond van de nu bekende informatie € 9,01 miljoen. De kosten van de handmatige acties is €2,17 miljoen. Dit brengt het totaal van de incidentele kosten op € 11,18 miljoen.

De structurele uitvoeringskosten bedragen €0,22 miljoen vanaf 2021 op grond van de nu bekende informatie.

UWV signaleert daarbij dat de totale kosten boven de 5 miljoen euro uitkomen, waarmee dit traject in aanmerking komt voor toetsing door het Bureau ICT Toetsing (BIT). Dit kan effect hebben op het tijdig invoeren van de wijzigingen Wajong.

Ten slotte hebben wij enkele wetstechnische opmerkingen gedeeld met uw medewerkers.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en zien uw reactie graag tegemoet.

Hoogachtend,

A handwritten signature in blue ink, which appears to be 'Fred Palin', is written over the text 'Hoogachtend,'.

Fred Palin,
Voorzitter Raad van Bestuur

UWV Uitvoeringstoets conceptwetsvoorstel vereenvoudiging Wajong n.a.v. beleidsdoorlichting

Titel voluit:

UWV Uitvoeringstoets bij het conceptwetsvoorstel Wijziging van de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten en enkele andere wetten in verband met verdere activering van de participatie van jonggehandicapten en het harmoniseren van de verschillende regimes Wajong.

Inleiding

UWV is bij brief van 18 oktober 2018 (kenmerk 2018-0000151720) verzocht een uitvoeringstoets uit te brengen op het conceptwetsvoorstel ter wijziging van de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten (Wajong).

Het conceptwetsvoorstel bestaat uit een aantal wijzigingen van verschillende aard. Deze wijzigingen hebben tot doel om drempels die jonggehandicapten ervaren bij participatie (werken en studeren) in de Wajong weg te nemen.

Daarnaast is in de beleidsdoorlichting Wajong naar voren gekomen dat de Wajong in de loop der jaren met drie regimes (oWajong, Wajong2010 en Wajong2015) erg ingewikkeld is geworden. Dit maakt het voor uitkeringsgerechtigden en uitvoering complex en minder goed uitlegbaar. Doel van de wijzigingen in het conceptwetsvoorstel is dan ook om de drie regimes op verschillende punten te harmoniseren en te vereenvoudigen. Het wetsvoorstel bevat de volgende wijzigingen van de Wajong.

1. Regels voor het berekenen van de uitkering harmoniseren

In het conceptwetsvoorstel worden allereerst de regels voor het berekenen van de uitkering aangepast en geharmoniseerd. Uitgangspunt van de nieuwe regels voor het berekenen van de uitkering is dat (meer) werken altijd loont in de Wajong, in die zin dat de Wajonger een hoger totaal van arbeidsinkomen en uitkering overhoudt als hij (meer) gaat werken. Dat is op dit moment niet altijd het geval. Bij het invoeren van de nieuwe regels wordt ook een overgangsrecht getroffen. Wajongers die al werken op het moment dat het wetsvoorstel in werking treedt, zouden er in bepaalde gevallen door de nieuwe regels op achteruit kunnen gaan. Om dat te voorkomen, wordt een garantiebedrag vastgesteld. Deze Wajongers houden recht op dit garantiebedrag zo lang het garantiebedrag hoger is dan de uitkering op basis van de nieuwe regels. Pas als de uitkering op basis van de nieuwe regels meer dan 2 maanden achter elkaar hoger is dan het garantiebedrag komt het garantiebedrag te vervallen.

2. Regels voor eindigen en herleven recht op oWajong en Wajong2010 aanpassen

Met het conceptwetsvoorstel worden ook de regels voor het eindigen en herleven van de Wajong uitkering aangepast en geharmoniseerd. Op dit moment gelden er verschillende termijnen voor het eindigen van de Wajonguitkering als iemand gaat werken. Het conceptwetsvoorstel regelt dat als een Wajonger gaat werken, de uitkering altijd pas eindigt als hij na 5 jaar werken genoeg verdient. Daarnaast wordt de termijn voor het herleven van een Wajonguitkering aangepast van 5 jaar naar de AOW-gerechtigde leeftijd. Evenals onder de huidige regels het geval is, kan de Wajonguitkering herleven als de Wajonger toegenomen arbeidsongeschikt is geworden en deze arbeidsongeschiktheid voortkomt uit dezelfde beperking als waarvoor de Wajonger een Wajonguitkering heeft gekregen. Het doel van deze maatregel is om de belemmering voor Wajongers om te participeren weg te nemen.

3. Passend werkaanbod in de oWajong en Wajong2010 harmoniseren

Op dit moment wordt een uitkering op grond van de Wajong2010 beëindigd als de Wajonger een passend werkaanbod niet accepteert. In het conceptwetsvoorstel wordt geregeld dat in deze situaties de uitkering niet wordt beëindigd. In plaats daarvan wordt de verplichting om passend werk te accepteren voor zowel de oWajong als de Wajong2010 onderdeel van de re-integratievisie (werkplan) dan wel het re-integratieplan op het moment dat de klant gebruik gaat maken van re-integratieondersteuning door UWV. Het niet accepteren van een passend werkaanbod is in dat geval een overtreding waarvoor een maatregel op grond van het Maatregelenbesluit socialezekerheidswetten kan worden opgelegd. Het doel van deze maatregel is enerzijds om het passend werkaanbod zoals dat nu geldt in de Wajong2010 te versoepelen, maar anderzijds ook om de plichten van de Wajongers inzake re-integratie en werkaanvaarding voor de oWajong en de Wajong 2010 (verder) te harmoniseren.

4. Studieregeling in de Wajong2010 vanaf 2020 schrappen

Dit conceptwetsvoorstel maakt het mogelijk dat mensen in de Wajong2010 die starten met een studie of een studie volgen, niet meer te maken krijgen met een verlaging van hun uitkering. Wajongers in de Wajong2010 kunnen na inwerkingtreding van dit voorstel dus, net als personen in de oWajong op dit moment, studeren zonder dat dit gevolgen heeft voor de hoogte van de uitkering. Voor personen die in de werkregeling Wajong2010 zitten geldt voorts dat zij gedurende de studie vrijgesteld kunnen worden van hun verplichtingen. Het doel is om de financiële belemmeringen om te gaan studeren weg te nemen in de Wajong2010.

5. Uitsluitingsgrond studeren in de Wajong2015 schrappen

Dit conceptwetsvoorstel zorgt er ook voor dat studeren geen gevolgen meer heeft voor het recht op uitkering op grond van de Wajong2015. Op dit moment is het zo dat het volgen van een studie een uitsluitingsgrond is voor de Wajong2015. Dit kan ertoe leiden dat jonggehandicapten geen studie gaan volgen of dat Wajongers eerder van school gaan om een Wajonguitkering te kunnen krijgen. Dit is geen gewenst effect en daarom wordt de uitsluitingsgrond studeren in de Wajong2015 geschrapt. Het doel is om te voorkomen dat het verlies van het recht op uitkering reden is om te stoppen met onderwijs of om geen onderwijs te gaan volgen in de Wajong2015.

6. Instroom in de oWajong afsluiten

Voor sommige personen is het nog mogelijk om, op grond van oud overgangsrecht uit de wet Inga (invoeringswet nieuwe en gewijzigde arbeidsongeschiktheidsregelingen), in de oWajong te stromen. Die instroom wordt stopgezet.

7. Mogelijkheid creëren om af te zien van oWajong

Tot slot wordt met dit conceptwetsvoorstel de mogelijkheid gecreëerd in de oWajong om zelfstandig af te zien van de uitkering. Op dit moment hebben personen in de oWajong niet de mogelijkheid om zelfstandig af te zien van de uitkering, terwijl dit wel geldt voor personen in de Wajong2010 en Wajong2015. Ook op dit punt vindt dus een harmonisatie plaats.

De beoogde inwerkingtredingsdatum van de verschillende wijzigingen is 1 januari 2020.

UWV is gevraagd in de uitvoeringstoets in ieder geval in te gaan op de volgende aspecten van de conceptregeling:

1. Uitvoerbaarheid;
2. Handhaafbaarheid;
3. Haalbaarheid beoogde invoeringsdatum;
4. Effecten voor de klant;
5. Effecten op de benodigde capaciteit;
6. Eenmalige en structurele effecten op de uitvoeringskosten;
7. Effecten op de regeldruk (administratieve lasten);
8. Gevolgen voor de verantwoordings- en beleidsinformatie;
9. Implementatie / risico's / control;
10. Informatievoorziening/Informatie- en communicatietechnologie;
11. Gegevensuitwisseling;
12. Privacy.

Naast bovenstaande aspecten is UWV gevraagd om een doenvermogenstoets uit te brengen op het conceptwetsvoorstel. De doenvermogenstoets geeft aan of de regeling 'doenlijk' is voor burgers. Zij moeten de wet immers niet alleen kennen maar ook 'kunnen'. De conclusies van de doenvermogenstoets zullen worden besproken onder punt 4 "effecten voor de klant".

1. Uitvoerbaarheid

De maatregelen 2 tot en met 7 zijn uitvoerbaar en handhaafbaar. Deze maatregelen kunnen door UWV worden uitgevoerd vanaf de beoogde inwerkingtredingsdatum van 1 januari 2020. Maatregel 1, de nieuwe regels voor het berekenen van de hoogte van de uitkering, kan UWV pas vanaf 1 januari 2021 uitvoeren. Voorwaarde voor de haalbaarheid van beide data is dat UWV vóór 1 maart 2019 de opdracht en het budget moet krijgen om te starten met de implementatie van het wetsvoorstel. Daarnaast is het voorstel voor de berekening van het garantiebedrag niet uitvoerbaar; hiertoe heeft UWV een alternatief voorstel geformuleerd dat in deze uitvoeringstoets is opgenomen. Indien dit voorstel van UWV wordt overgenomen, is het garantiebedrag uitvoerbaar.

Het voorliggende conceptwetsvoorstel Wajong zorgt voor een verregaande harmonisering tussen de verschillende Wajongregimes (oWajong, Wajong2010 en de Wajong2015). Deze harmonisering betekent dat het voor Wajongers na invoering van het wetsvoorstel op belangrijke punten niet meer uitmaakt onder welk Wajongregime ze vallen. De Wajong wordt daarmee over het algemeen een overzichtelijker en begrijpelijker geheel voor de Wajongers zelf. Bij de uitvoerbaarheid heeft UWV nog de volgende opmerkingen.

Regels voor het berekenen van de uitkering harmoniseren

De uitvoerbaarheid wordt toegelicht in vier onderdelen: berekening van de hoogte van de uitkering, vastleggen loonwaarde, aftoppen herleide deeltijdfactor en het garantiebedrag.

Berekening van de hoogte van de uitkering

In het conceptwetsvoorstel worden de regels voor het berekenen van de hoogte van uitkering in de oWajong, Wajong2010 en Wajong2015 aangepast. Het doel van deze maatregel is om consequent te regelen dat 'werken loont'. Het totale inkomen (inkomen uit arbeid + uitkering) moet toenemen wanneer een Wajonger gaat werken of meer gaat werken.

De verschillende regels voor het berekenen van de uitkering die er nu zijn, worden vervangen door één regeling voor de berekening van de uitkering. Die kent twee varianten, een voor Wajongers met arbeidsvermogen en een voor Wajongers zonder arbeidsvermogen.

De regel voor het berekenen van de uitkering voor Wajongers met arbeidsvermogen (oWajong en Wajong2010) komt er als volgt uit te zien:

- $(0,70 * \text{Grondslag}) + (0,3 * \text{Grondslag} * \text{deeltijdfactor}) - \text{Inkomen}$; de herleide deeltijdfactor is ten hoogste 1,7 en bedraagt:
 - Voor Wajongers die werken mét loondispensatie: $\text{Inkomen} / (\text{loonwaarde in \% van het WML} * \text{Grondslag})$;
 - Voor andere Wajongers: $\text{Inkomen} / \text{Grondslag}$.

De regel voor het berekenen van de uitkering voor de Wajongers zonder arbeidsvermogen (oWajong, Wajong 2010 en 2015) komt er als volgt uit te zien:

- $\text{Inkomen} < 20\% \text{ WML} \rightarrow 0,75 * \text{Grondslag} - \text{Inkomen}$;
- $\text{Inkomen} > 20\% \text{ WML} \rightarrow (0,70 * \text{Grondslag}) + (0,3 * \text{Grondslag} * \text{deeltijdfactor}) - \text{Inkomen}$; de herleide deeltijdfactor bedraagt $\text{Inkomen} / \text{Grondslag}$ en is ten hoogste 1,7.

De voorgestelde aanpassing van de regels voor het berekenen van de uitkering is voor UWV technisch uitvoerbaar. De regels zijn echter niet uitlegbaar en daarmee niet effectief, omdat de drempel die Wajongers op dit punt ervaren - de onzekerheid over inkomen wanneer men gaat werken- niet wordt weggenomen.

Het doel van het wetsvoorstel, en met name van dit onderdeel, is juist het wegnemen van drempels die participatie van Wajongers in de weg staan. Bekend is dat de onzekerheid over de hoogte van het inkomen en de gevolgen voor de uitkering de grootste belemmeringen zijn voor Wajongers om aan het werk te gaan, zoals u ook vermeld in uw brief over 'Simpel Switchen in de participatieketen'. Juist die zorgen vormen in de huidige rekenregels een belemmering.

Wij zijn van mening dat Wajongers niet zullen begrijpen hoe de nieuwe regels voor het berekenen van de uitkering werken en dat Wajongers dus nog steeds niet kunnen inschatten wat het gevolg is voor hun inkomen en hun uitkering wanneer zij gaan werken. Graag wijzen wij hierbij ook op reacties op het wetsvoorstel van verschillende organisaties, zoals de Landelijke Cliëntenraad en IederIn, die alle benadrukken dat de regels te ingewikkeld zijn en waarin benadrukt wordt dat Wajongers dit waarschijnlijk niet zullen begrijpen. Daarmee blijft de onzekerheid over het inkomen wanneer een Wajonger gaat werken, bestaan. Deze onzekerheid blijft dan een drempel die de participatie in de weg kan staan. Het doel van de wijziging, het wegnemen van deze drempel voor Wajongers, wordt met de voorgestelde regel niet bereikt.

Wij pleiten er sterk voor om de regels voor het berekenen van de uitkering eenvoudiger te maken, zodat Wajongers wel kunnen begrijpen hoe de hoogte van de uitkering wordt berekend. We begrijpen de uitgangspunten die u in het wetsvoorstel hanteert: werken en meer werken moet altijd lonen, vereenvoudiging van de regels, begrijpelijkheid van de regels en hanteren van één formule. We begrijpen ook dat het een lastige opgave is om een regel te bedenken die aan al deze

uitgangspunten tegemoet komt. Vasthouden aan de voorgestelde formule, zal in onze ogen echter niet het beoogde doel bewerkstelligen.

Wij stellen daarom voor om niet vast te houden aan alle hierboven uitgangspunten, maar vooral de begrijpelijkheid als centrale doel te stellen. Dat kan door een onderscheid te maken tussen Wajongers die werken met en Wajongers die werken zonder loondispensatie. Voor Wajongers die werken zonder loondispensatie hebben wij een eenvoudige formule voor ogen, conform de systematiek die in de WIA gehanteerd wordt. Van iedere euro die een Wajonger krijgt, mag hij of zij 30 cent houden. Dit is makkelijk uit te leggen en makkelijk te begrijpen voor Wajongers. Wij stellen daarom voor om voor hen de in onze uitvoeringstoets voorgestelde eenvoudigere formule te hanteren. Deze formule voldoet ook aan de hierboven gestelde uitgangspunten.

Voor Wajongers die werken met loondispensatie vergt het doel om tot begrijpelijke regels voor het berekenen van de uitkering te komen, dat meer uitgangspunten moeten worden losgelaten, met name de voorwaarde dat meer werk *altijd* moet leiden tot meer inkomen. Wij hebben in dit verband sterk de voorkeur om te kiezen voor de uitgangspunten dat mensen de regels goed kunnen begrijpen en dat ze minimaal het WML kunnen gaan ontvangen als ze voldoende werken; het uitgangspunt dat meer werken *altijd* moet lonen en dat er zo met één formule gewerkt moet worden, zijn wat ons betreft van ondergeschikt belang. Gelet op het doel van de maatregel staat de begrijpelijkheid van de regel voor het berekenen van de uitkering voorop. Alleen dan kan voor deze Wajongers de drempel om te participeren worden weggenomen.

Dit gezegd zijnde gaan wij hieronder in technische zin in op de voorgestelde methodiek van rekenregels.

Deze methodiek is, zoals gezegd, technisch voor UWV uitvoerbaar. UWV verwacht wel dat de formules voor het berekenen van de uitkering voor Wajongers moeilijk te begrijpen zullen zijn. Dit terwijl de ingewikkelde formule niet voor alle gevallen nodig lijkt. In de formule is een herleide deeltijdfactor opgenomen om de uitkering te berekenen. Die herleide deeltijdfactor verschilt voor Wajongers die werken met of zonder loondispensatie. Voor Wajongers die werken met loondispensatie is de herleide deeltijdfactor gebaseerd op het inkomen van de Wajonger afgezet tegen de vastgestelde loonwaarde. Dankzij de herleide deeltijdfactor kan worden gegarandeerd dat ook Wajongers die werken met loondispensatie het WML kunnen krijgen wanneer zij volledig werken. Zonder de herleide deeltijdfactor zouden deze Wajongers altijd blijven steken op een inkomen onder WML wanneer zij volledig werken. Ter illustratie zijn hieronder twee voorbeelden opgenomen: het eerste voorbeeld schetst de uitkeringshoogte voor aan aantal situaties bij de formule met deeltijdfactor. Het tweede voorbeeld schetst de uitkeringshoogte in diezelfde situaties met een formule zonder herleide deeltijdfactor. Alle in deze voorbeelden gebruikte bedragen zijn fictief.

Voorbeeld 1: Wajonger met verlaagde loonwaarde; toepassing formule met herleide deeltijdfactor.

Grondslag en WML: 1500

Situatie 1: Inkomen per maand = 0

Situatie 2: Op enig moment gaat de Wajonger werken met loondispensatie. Zijn loonwaarde wordt vastgesteld op 50% van het WML (bij voltijdswerken is dit € 750). De Wajonger werkt voor 50%, zijn gedispenseerde loon is € 375.

Situatie 3: De Wajonger gaat volledig werken, waardoor zijn gedispenseerde loon per maand stijgt tot € 750

Situatie 1: Uitkering = $0,7 \times 1500 + (0,3 \times 1500 \times (0/1500)) - 0$
= $1050 + 0 = € 1050$
Totaalinkomen = € 1050

Situatie 2: Uitkering = $0,7 \times 1500 + (0,3 \times 1500 \times (375/750)) - 375$
= $1050 + (0,3 \times 1500 \times 0,5) - 375$
= $1050 + 225 - 375 = € 900$
Totaalinkomen = € 1275 (900 + 375)

Situatie 3: Uitkering = $0,7 \times 1500 + (0,3 \times 1500 \times (750/750)) - 750$
= $1050 + (0,3 \times 1500 \times 1) - 750$
= $1050 + 450 - 750 = € 750$
Totaalinkomen = € 1500 (750+750)

Voorbeeld 2: Wajonger met verlaagde loonwaarde; toepassing formule zonder deeltijdfactor.

Grondslag en WML: 1500

Situatie 1: Inkomen per maand = 0

Situatie 2: Op enig moment gaat de Wajonger werken met loondispensatie. Zijn loonwaarde wordt vastgesteld op 50% van het WML (bij voltijdswerken is dit € 750). De Wajonger werkt voor 50%, zijn gedispenseerde loon is € 375.

Situatie 3: De Wajonger gaat volledig werken, waardoor zijn gedispenseerde loon per maand stijgt tot € 750.

De uitkeringen en totaalinkomen worden hieronder berekend zonder toepassing van de deeltijdfactor; de formule is rekenkundig herschreven tot $0,7 \times (\text{Grondslag} - \text{Inkomen})$. De uitkering is in de drie situaties zónder toepassing van de deeltijdfactor als volgt:

Situatie 1: Uitkering = $0,7 \times (1500 - 0) = 1050$
Totaalinkomen = € 1050

Situatie 2: Uitkering = $0,7 \times (1500 - 375) = € 787,50$
Totaalinkomen = € 1162,50 (787,50 + 375)

Situatie 3: Uitkering = $0,7 \times (1500 - 750) = € 525$
Totaalinkomen = € 1275 (525+ 750)

Deze twee voorbeelden maken het belang van de herleide deeltijdfactor duidelijk. Dankzij de herleide deeltijdfactor krijgen ook Wajongers die werken met loondispensatie het WML, wanneer ze volledig werken. Zonder de herleide deeltijdfactor zouden deze Wajongers altijd blijven steken op een totaalinkomen onder WML (in het voorbeeld op 1275 euro). We begrijpen dan ook dat de herleide deeltijdfactor voor deze groep van belang is en onderschrijven dat.

Wij vragen ons wel af of de formule met herleide deeltijdfactor voor iedereen moet gelden. Voor alle andere Wajongers heeft de herleide deeltijdfactor in de formule namelijk geen toegevoegde waarde. Voor Wajongers die niet werken, is de uitkering simpelweg 70% of 75% (afhankelijk of ze wel of geen arbeidsvermogen hebben). Voor Wajongers die zónder loondispensatie werken, geldt in feite de WIA-systematiek: van iedere euro die iemand verdient, wordt 70 cent met de uitkering verrekend. De formule kan rekenkundig dan ook herschreven worden tot de veel eenvoudigere formule: $0,7 \times (\text{Grondslag} - \text{Inkomen})$. Hieronder ter illustratie een voorbeeld om het verschil in complexiteit tussen de beide berekeningen (formule met deeltijdfactor en formule zonder deeltijdfactor) inzichtelijk te maken. Alle in het voorbeeld gebruikte bedragen zijn fictief.

Voorbeeld 3: formule met en formule zonder deeltijdfactor

Grondslag en WML: 1500

Situatie 1: Wajonger werkt naast zijn uitkering en verdient daarmee 750 euro per maand.

Situatie 2: Op enig moment gaat de Wajonger meer werken, hij verdient dan 1000 euro per maand.

Hieronder wordt de uitwerking van zowel de formule uit het wetsvoorstel als de eenvoudiger herschreven formule gegeven.

Formule met deeltijdfactor: $0,7 \times \text{Grondslag} + ((0,3 \times \text{Grondslag} \times \text{Inkomen/Grondslag}) - \text{inkomen})$

Situatie 1: Uitkering = $0,7 \times 1500 + (0,3 \times 1500 \times (750/1500)) - 750$
= $1050 + (0,3 \times 1500 \times 0,5) - 750$
= $1050 + 225 - 750 = \text{€ } 525$

Totaalinkomen = € 1275 (525+ 750)

Situatie 2: Uitkering = $0,7 \times 1500 + (0,3 \times 1500 \times (1000/1500)) - 1000$
= $1050 + (0,3 \times 1500 \times 0,66) - 1000$
= $1050 + 300 - 1000 = \text{€ } 350$

Totaalinkomen = € 1350 (350+1000)

Formule zonder deeltijdfactor: $0,7 \times (\text{Grondslag} - \text{Inkomen})$

Situatie 1: Uitkering = $0,7 \times (1500 - 750) = 525$
Totaalinkomen = € 1275 (525 + 750)

Situatie 2: Uitkering = $0,7 \times (1500 - 1000) = \text{€ } 350$
Totaalinkomen = € 1350 (350 +1000)

Het voorbeeld laat zien dat de formule met herleide deeltijdfactor niet nodig is voor Wajongers die werken zonder loondispensatie. UWV denkt dan ook dat de formules eenvoudiger en begrijpelijker opgeschreven kunnen worden:

Uitkering voor Wajongers met arbeidsvermogen:

- Niet werkenden of werkenden zonder loondispensatie: $0,7 \times (\text{Grondslag} - \text{Inkomen})$
- Werkenden met loondispensatie: $(0,70 \times \text{Grondslag}) + (0,3 \times \text{Grondslag} \times \text{deeltijdfactor}) - \text{Inkomen}$; de herleide deeltijdfactor bedraagt $\text{Inkomen} / (\text{loonwaarde in \% van het WML} \times \text{Grondslag})$ en is ten hoogste 1,7.

Uitkering voor Wajongers zonder arbeidsvermogen:

- $\text{Inkomen} < 20\% \text{ WML} \rightarrow 0,75 \times \text{Grondslag} - \text{Inkomen}$;
- $\text{Inkomen} > 20\% \text{ WML} \rightarrow 0,7 \times (\text{Grondslag} - \text{Inkomen})$.

Op deze manier wordt de herleide deeltijdfactor slechts gebruikt voor die Wajongers waar deze herleide deeltijdfactor nut heeft. De formule voor het berekenen van de hoogte van de uitkering wordt voor alle andere Wajongers tegelijkertijd veel eenvoudiger opgeschreven. UWV geeft in overweging mee om de formules voor het berekenen van de hoogte van de uitkering in het wetsvoorstel vereenvoudigd vorm te geven.

UWV zal in de voorlichting aan de Wajongers de berekening van de hoogte van de uitkering in ieder geval zo veel mogelijk in vereenvoudigde vorm uitleggen, omdat de verwachting is dat vereenvoudigde formules voor de Wajongers gemakkelijker te begrijpen zijn. UWV zal Wajongers verder ondersteunen door middel van rekenhulpen: daarmee kan de Wajonger proefberekenen wat het voor zijn uitkering en totaalinkomen zal betekenen als hij gaat werken. Ook in het persoonlijk contact met de Wajonger zal er, wanneer daar om gevraagd wordt, door de uitvoering in de verschillende divisies en directies uitleg gegeven kunnen worden over de nieuwe rekenregels. Daarnaast vraagt UWV aan SZW om (gezamenlijk) belangengroepen en stakeholders te informeren en dit onderdeel van het voorstel uit te leggen.

UWV merkt tot slot op dat het gebruik van de term deeltijdfactor verwarrend werkt. Deze term wekt het vermoeden dat bij de vaststelling van de hoogte van de uitkering wordt uitgegaan van het aantal uren dat iemand werkt. Dit terwijl voor de herleide deeltijdfactor niet het aantal uren, maar

het inkomen van de Wajonger van belang is. Het gebruik van de term deeltijdfactor kan tot verwarring leiden. Dit zou opgelost kunnen worden door de deeltijdfactor van een andere naam te voorzien, waar niet de lading aan vast zit dat uitgegaan wordt van het aantal uren dat iemand werkt.

Vastleggen loonwaardes

Voor berekening van de hoogte van de uitkering voor Wajongers die werken met loondispensatie is na inwerkingtreding van het voorliggende conceptwetsvoorstel de vastgestelde loonwaarde van belang. Deze moet UWV namelijk gebruiken voor het berekenen van de herleide deeltijdfactor. UWV beoordeelt op aanvraag de loonwaarde van een Wajonger en geeft een beschikking loondispensatie af. De gegevens over de loonwaarde van de Wajonger die nodig zijn voor het berekenen van de uitkering zijn op dit moment nog niet vastgelegd in de systemen van UWV. Het is niet mogelijk om het vastleggen van de gegevens over loonwaarde geautomatiseerd te laten verlopen. Daarom wordt voor alle nieuwe toekenningen van loondispensatie (vanaf 1 januari 2021) een proces ingericht. Dit proces houdt in dat er een geautomatiseerd signaal aangemaakt wordt wanneer de beschikking over loondispensatie in het elektronisch archief wordt geplaatst. De benodigde gegevens zullen vervolgens handmatig op basis van de beschikking in het uitkeringssysteem worden geregistreerd.

UWV moet er verder voor zorgen dat ook de gegevens over loonwaarde van alle Wajongers die op het moment dat dit voorstel in werking treedt (dus voor 1 januari 2021), al werken met loondispensatie, in het uitkeringssysteem terecht komen. Hiervoor is een eenmalige handmatige actie noodzakelijk. Nagegaan zal worden voor welke Wajongers er loondispensatie is toegekend; naar verwachting zijn dit 19.000 Wajongers. Van deze Wajongers moet in de beschikking loondispensatie nagegaan worden wat de loonwaarde is en dit moet handmatig vastgelegd worden in het uitkeringssysteem. Deze eenmalige actie om de loonwaardes vast te leggen betekent een tijdelijke uitbreiding van de capaciteit, omdat deze actie niet kan worden uitgevoerd naast de reguliere werkzaamheden (zie verder onder punt 5 "effecten op de benodigde capaciteit").

Aftoppen herleide deeltijdfactor

In het conceptwetsvoorstel is geregeld dat de herleide deeltijdfactor maximaal 1,7 kan bedragen. Reden hiervoor is voorkomen dat betalingen zoals een dertiende maand of bonus volledig worden verrekend met de uitkering, waardoor de Wajonger er niets van overhoudt. Door de herleide deeltijdfactor af te toppen op 1,7 zou dit worden voorkomen; bij een herleide deeltijdfactor van 1,7 zou het totale inkomen bij voltijdwerken 121% WML bedragen.

Dit doel wordt echter niet bereikt voor jonggehandicapten die zonder loondispensatie werken. Zoals hiervoor al opgemerkt, heeft de herleide deeltijdfactor voor het berekenen van de hoogte van de uitkering in deze gevallen geen toegevoegde waarde. Wajongers die werken zonder loondispensatie krijgen bij een inkomen van WML geen uitkering, omdat het inkomen dan even hoog is als de uitkering (namelijk WML). Het aftoppen van de deeltijdfactor heeft hier geen invloed op. Dit betekent dat Wajongers die een inkomen hebben rond WML vrijwel niets merken van de voordelen van het aftoppen van de deeltijdfactor. Als dit beoogd is, zal dit in de Memorie van Toelichting moeten worden opgenomen.

Overgangsregeling: het garantiebedrag

Het is de bedoeling dat de wijzigingen die zijn opgenomen in het conceptwetsvoorstel onmiddellijke werking hebben. Dat wil zeggen dat de wijzigingen meteen na inwerkingtreding van het wetsvoorstel van toepassing zijn op alle nieuwe en bestaande gevallen. De nieuwe regel voor het berekenen van de hoogte van de uitkering kan voor bepaalde groepen Wajongers leiden tot een lagere uitkering, vooral voor Wajongers in de voortgezette werkregeling en de Bermanregeling. Dit komt omdat Wajongers in de voortgezette werkregeling op dit moment bij een inkomen van 20% WML een aanvulling tot WML krijgen; hetzelfde inkomen zou bij de nieuwe rekenregel waarschijnlijk tot een lagere uitkering leiden. Voor de Bermanregeling (Wajongers die werken met loondispensatie en een jobcoach) geldt dat zij een aanvulling krijgen tot het voor hen rechtens geldende loon (maximaal 120% WML). Die aanvulling ligt hoger dan de aanvulling op grond van de nieuwe regels. Om te voorkomen dat Wajongers er op achteruit zouden gaan door toepassing van de nieuwe regels is in het wetsvoorstel een overgangsregeling opgenomen. Deze overgangsregeling is van toepassing op Wajongers die al werken op het moment dat het wetsvoorstel in werking treedt en voor wie de uitkering op grond van de nieuwe regels lager uitvalt dan met toepassing van de oude regels. In dit geval wordt een garantiebedrag vastgesteld. Dit ziet er als volgt uit:

- Valt met de nieuwe regel de Wajong-uitkering hoger uit dan in de oude situatie? Dan wordt de nieuwe regel toegepast.

- Valt met de nieuwe regel de Wajong-uitkering lager uit dan in de oude situatie? Dan wordt het garantiebedrag vastgesteld op basis van de "oude regels". Het garantiebedrag wordt eenmalig vastgesteld. De Wajonger houdt recht op dit bedrag, tot de Wajonger zijn werk verliest of wanneer op enig moment de uitkering op grond van de nieuwe regels hoger uitkomt dan het garantiebedrag.
- Wajongers die na ingangsdatum van het wetsvoorstel aan het werk gaan, vallen direct onder de nieuwe rekenregel.

De Wajonger blijft dit garantiebedrag ontvangen zolang hij blijft werken. Het garantiebedrag komt pas te vervallen als de Wajonger stopt met werken óf als de uitkering op basis van de nieuwe regels 2 achtereenvolgende maanden hoger is dan het garantiebedrag.

UWV moet voor alle Wajongers die al werken, op het moment dat het wetsvoorstel in werking treedt, beoordelen (1) of het garantiebedrag van toepassing is en (2) wat de hoogte van het garantiebedrag is. Wij verwachten dat dit voor ongeveer 62.000 Wajongers moet gebeuren. Het garantiebedrag is de uitkering, die iemand op basis van de oude regels en nieuwe gegevens zou hebben gehad in de maand waarin het wetsvoorstel in werking treedt. UWV moet daarbij het inkomen gebruiken uit de maand waarin het wetsvoorstel in werking treedt (januari 2021). Het is niet mogelijk om voor iedere Wajonger in de maand waarin het voorstel in werking treedt, een garantiebedrag vast te stellen. UWV kan het garantiebedrag voor iedere Wajonger pas vaststellen op het moment dat de uitkering over de maand waarin het wetsvoorstel in werking treedt, definitief wordt berekend. Daarvoor is het definitieve inkomen nodig, wat op zijn vroegst pas medio februari 2021 beschikbaar zal zijn, maar ook later pas beschikbaar kan zijn. UWV in dit geval niet eerder vaststellen of een garantiebedrag van toepassing is en hoe hoog dit zou zijn. Voor de Wajongers die al werken op het moment dat het wetsvoorstel in werking treedt, betekent dit dat zij in eerste instantie de uitkering op basis van de nieuwe regels uitbetaald zouden krijgen, totdat het garantiebedrag is vastgesteld. Daar komt bij dat, door voor deze werkwijze te kiezen, UWV het vaststellen van het garantiebedrag niet geautomatiseerd zou kunnen vaststellen. Dit zou dus betekenen dat UWV voor 61.600 Wajongers handmatig zou moeten vaststellen of er sprake is van een garantiebedrag en hoe hoog dat garantiebedrag is. Dit zou een zeer tijdrovende actie worden.

De wijze waarop het garantiebedrag nu is vormgegeven, heeft dus onwenselijke effecten voor zowel de Wajonger als voor UWV. In ambtelijk overleg is gesproken over deze onwenselijkheid en alternatieven. UWV is verzocht een alternatief voor te stellen. Daarbij is ook gevraagd om te bezien of het indexeren van het garantiebedrag uitvoerbaar is. Het vaststellen van het garantiebedrag is uitvoerbaar als gekozen wordt voor het volgende alternatief.

Alternatief vaststellen garantiebedrag

UWV stelt het garantiebedrag direct definitief vast bij inwerkingtreding van het conceptwetsvoorstel (1 januari 2021). UWV gebruikt voor het vaststellen van het garantiebedrag het gemiddelde inkomen uit de drie maanden voorafgaand aan inwerkingtreding van het voorstel en waarvan de hoogte op dat moment al bekend is. Er van uitgaande dat de regels voor het berekenen van de uitkering per 1 januari 2021 in werking treden, zullen de inkomsten van de maanden augustus, september en oktober 2020 worden gebruikt. De maand december is geen goede basis voor het vaststellen van het garantiebedrag door bijvoorbeeld de eindejaarsuitkering. Daarnaast door deze inkomensgegevens te gebruiken, kan UWV het garantiebedrag volledig geautomatiseerd berekenen voor alle Wajongers die werken op het moment dat het voorstel in werking treedt.

Dit betekent wel dat UWV in eerste instantie het garantiebedrag ook vaststelt voor Wajongers die er niet op achteruit gaan door de nieuwe regels (en voor wie het garantiebedrag dus niet van toepassing is). Dat is echter geen probleem: het systeem zal namelijk steeds toetsen of de uitkering op basis van de nieuwe regels hoger is dan het garantiebedrag en de hoogste van de twee uitbetalen. Dit geeft UWV de mogelijkheid om in eerste instantie voor alle (naar verwachting) bijna 62.000 Wajongers een garantiebedrag vast te stellen en te garanderen dat niemand er vanaf 1 januari 2021 op achteruit gaat. Vervolgens zal UWV voor alle Wajongers voor wie het garantiebedrag niet van toepassing is, het garantiebedrag uit het systeem verwijderen.

Met dit alternatief is ook gekeken naar de mogelijkheid om het garantiebedrag te indexeren, zoals de grondslag van de Wajonguitkering ook tweemaal per jaar geïndexeerd wordt. Het indexeren van het garantiebedrag is mogelijk; UWV kan dit meenemen in de wijzigingen van ResaFasa. Wel zal in het wetsvoorstel geregeld moeten worden dat UWV het garantiebedrag tweemaal per jaar moet indexeren.

Het garantiebedrag is uitvoerbaar mits voor het hierboven omschreven alternatief gekozen wordt. Het conceptwetsvoorstel zal hier wel op moeten worden aangepast. We merken nog op dat dit alternatief ook nog aandachtspunten bevat, bijvoorbeeld het berekenen van het garantiebedrag voor Wajongers die pas in november of december 2020 starten met werken of Wajongers die werken als zelfstandige. UWV stelt voor om beleid voor het berekenen van het garantiebedrag in deze gevallen uit te werken in een beleidsregel.

Uitbreiden herlevingstermijn

Op dit moment geldt dat wanneer de Wajonguitkering eindigt, omdat de Wajonger is gaan werken, de uitkering kan herleven binnen 5 jaar nadat deze is geëindigd. De uitkering kan alleen herleven als de Wajonger weer toegenomen arbeidsongeschikt is én dit voortkomt uit dezelfde oorzaak als op grond waarvan de Wajonger eerder recht op Wajong had.

Het voorliggende wetsvoorstel wijzigt de termijn voor deze herlevingsmogelijkheid. Deze termijn waarbinnen de Wajong-uitkering kan herleven, wordt aangepast van 5 jaar in de huidige situatie naar de AOW-gerechtigde leeftijd in de nieuwe situatie. Wanneer de Wajong-uitkering is geëindigd, dan kan deze (evenals onder de op dit moment geldende regelgeving) slechts herleven wanneer de Wajonger toegenomen arbeidsongeschikt is geworden én deze arbeidsongeschiktheid voortkomt uit dezelfde oorzaak als op grond waarvan de Wajonger eerder recht op Wajong heeft gehad.

Het verliezen van werk sec is dus niet voldoende om de Wajong-uitkering te laten herleven. Wanneer de Wajonger zijn werk verliest, dan kan de Wajong-uitkering dus enkel herleven als het verlies van werk komt doordat de Wajonger weer arbeidsongeschikt is en deze arbeidsongeschiktheid dezelfde oorzaak heeft als waarvoor het recht op Wajong eerder is ontstaan. UWV zal dit bij de aanvraag voor herleving van de Wajong-uitkering moeten beoordelen aan de hand van de criteria die gelden voor het Wajongregime waar de Wajonger eerder onder viel (oWajong, Wajong2010 of Wajong2015). Als de Wajonger zijn werk verliest en dit komt niet doordat hij toegenomen arbeidsongeschikt is (maar bijvoorbeeld ontslag) óf de arbeidsongeschiktheid komt voort uit een andere oorzaak dan waarvoor eerder recht op Wajong is ontstaan (een ander ziektebeeld) dan kan de Wajong-uitkering ook onder de nieuwe regelgeving niet herleven. In die gevallen zal betrokkene eventueel een beroep moeten doen op een WW- of WIA-uitkering. We merken op dat dit ertoe kan leiden dat de zorgen onder Wajongers, om de Wajong-uitkering te verliezen als zij gaan werken, blijven bestaan.

Volgens de toelichting bij het conceptwetsvoorstel is het de bedoeling dat alleen die uitkeringen kunnen herleven die zijn beëindigd ná de datum van inwerkingtreding van dit voorstel of die korter dan vijf jaar vóór die datum zijn beëindigd. Met andere woorden: het nieuwe herlevingsregime is niet van toepassing op uitkeringen die op het moment waarop het onderhavige wetsvoorstel in werking treedt (1 januari 2020) op grond van de oude regels niet meer kunnen herleven. Op dit moment sluit de tekst van het wetsvoorstel niet aan op deze bedoeling. Er zal een overgangsregime moeten komen waarin tot uitdrukking wordt gebracht dat de nieuwe herlevingstermijn slechts geldt voor Wajong-uitkeringen die eindigen op of na het moment waarop dit voorstel in werking treedt (1 januari 2020) of binnen 5 jaar voor die datum zijn geëindigd.

Geen uitbreiding herlevingstermijn voor Wajong2015

Verder merken wij op dat de uitbreiding van het herlevingsrecht niet wordt geregeld voor personen in de Wajong2015. Alle Wajongers, ongeacht de aanwezigheid van arbeidsvermogen, worden door de nieuwe rekenregels gestimuleerd om (meer) te gaan werken voor zover dat mogelijk is. Indien blijkt dat zij toch in staat zijn om langere tijd een bepaald inkomen te verdienen, kan de uitkering worden beëindigd.

Ook voor Wajongers bij wie het arbeidsvermogen duurzaam ontbreekt, geldt dat hun uitkering kan worden beëindigd indien het arbeidsvermogen niet langer duurzaam ontbreekt. De uitkering kan weer herleven indien het arbeidsvermogen later opnieuw verloren gaat en dit wederom als duurzaam moet worden aangemerkt. Dit kan zich voordoen in de oWajong, in de Wajong2010 en in de Wajong2015.

Voor de oWajong en de Wajong2010 wordt de herlevingstermijn verschoven naar de AOW-gerechtigde leeftijd. Voor de Wajong2015 blijft echter de bepaling gelden dat herleving wegens opnieuw ingetreden duurzaam verlies van arbeidsvermogen door dezelfde oorzaak slechts mogelijk is binnen vijf jaar na beëindiging van de uitkering. Dit zal moeilijk uit te leggen zijn aan personen die in de Wajong2015 zitten en maakt het voor de uitvoering van UWV bovendien onnodig moeilijker, omdat anders omgegaan moet worden met uitkeringen op grond van de oWajong en Wajong2010 dan op grond van de Wajong2015. UWV verzoekt om te heroverwegen de herlevingstermijn ook uit te breiden voor personen in de Wajong2015.

Bewaartermijn Wajongdossiers door uitbereiding herlevingstermijn

De uitbreiding van de herlevingstermijn van de Wajonguitkering heeft tot gevolg dat UWV de Wajongdossiers na het beëindigen van de uitkering langer moet bewaren. In de Gegevensbeschermingseffectbeoordeling (GEB) is aangegeven dat in de Archiefwet is opgenomen dat de zorgdrager (in dit geval UWV) verplicht is om selectielijsten te ontwerpen waarin wordt aangegeven welke gegevens op welk moment voor vernietiging in aanmerking komen. UWV heeft een selectielijst waarin is vastgelegd hoe lang een dossier bewaard moet worden na afloop van de wettelijke taak. De bewaartermijnen die op dit moment gelden zijn 5 jaar (voor het aanvraagdossier), 7 jaar (voor het continueringsdossier en het betaaldossier) en 10 jaar (voor het medisch dossier). De bewaartermijnen gaan in op het moment dat de Wajonguitkering wordt beëindigd. In de GEB is opgenomen dat UWV de ingangstermijn voor de bewaartermijn van Wajong-dossiers in de bestaande selectielijst moet aanpassen om ervoor te zorgen dat de Wajongdossiers langer bewaard kunnen worden.

Het aanpassen van de selectielijst is een tijdrovend proces, waarvan de gemiddelde doorlooptijd 3 tot 7 jaar is. Gelet op de beoogde datum van inwerkingtreding (1 januari 2020 voor de aanpassing van de herlevingstermijn) bestaat het risico dat Wajong dossiers te snel worden afgesloten waardoor dossiers te vroeg worden vernietigd. Dit komt doordat er in de selectielijst geen aanvullende bepaling is opgenomen voor het nieuwe moment waarop de bewaartermijn van de Wajong-dossiers in gaat. Op dit moment is dat na laatste handeling op het dossier, wat vaak een betaling is. Er wordt geen rekening gehouden met een herlevingsrecht voor de Wajong-uitkering.

UWV stelt voor om binnen de bedrijfsvoering bij de bepaling of Wajong-dossiers voor vernietiging in aanmerking komt, alvast rekening te houden met dit herlevingsrecht. Dit is mogelijk binnen de ruimte die binnen de huidige selectielijst UWV wordt geboden. Daarnaast zal UWV bij de eerstvolgende wijziging van de selectielijst UWV de aanvullende bepaling ten aanzien van het herlevingsrecht van Wajong-dossiers opnemen, zodat het moment waarop de bewaartermijn voor deze dossiers ingaat, duidelijk is vastgelegd. De eerder benoemde bewaartermijnen die worden gehanteerd voor de Wajong-dossiers wijzigen niet op grond van de aangepaste herlevingstermijn.

Stopzetten studieregeling Wajong2010

Het wetsvoorstel maakt een einde aan de studieregeling in de Wajong2010. Alle Wajongers die op het moment dat het wetsvoorstel in werking treedt, in de studieregeling Wajong2010 zitten, worden overgeplaatst naar de werkregeling of de uitkeringsregeling. Welke regeling van toepassing is, hangt af van de vraag of de Wajonger volledig en duurzaam arbeidsongeschikt is.

UWV zal voor deze indeling het proces hanteren dat nu ook geldt voor de indeling van Wajongers die uit de studieregeling komen. Het uitgangspunt daarbij is dat UWV de Wajongers indeelt op basis van een eerdere beoordeling. Als er op enig moment al is beoordeeld of de Wajonger al dan niet volledig en duurzaam arbeidsongeschikt is, dan gaat UWV daar van uit voor de indeling van de Wajonger. UWV voert voor deze Wajongers dus geen nieuwe beoordeling uit.

Alleen wanneer nog niet eerder is beoordeeld of de Wajonger volledig en duurzaam arbeidsongeschikt is, dan is een verzekeringsgeneeskundige en arbeidsdeskundige beoordeling noodzakelijk om de Wajonger in te kunnen delen in de werkregeling of uitkeringsregeling. Deze maatregel heeft eenmalige effecten op de benodigde capaciteit; deze staan onder 5: effecten op de benodigde capaciteit.

Wajongers die vanuit de studieregeling in de werkregeling worden geplaatst blijven voor de duur van de studie vrijgesteld van de re-integratieverplichting (net als in de studieregeling het geval is). Dat geldt ook voor Wajongers die na invoering van het wetsvoorstel in de werkregeling zitten en gaan starten met een studie.

Uitsluitingsgrond studeren Wajong2015

Op dit moment is studeren een uitsluitingsgrond voor het recht op een uitkering op grond van de Wajong2015. Dit betekent dat personen die gaan studeren wanneer ze een Wajong2015-uitkering ontvangen, hun uitkering kwijtraken. Voor jongeren die nog scholing volgen op het moment dat ze een Wajong aanvragen, betekent dit dat een aanvraag voor een uitkering niet wordt toegekend.

Dit wetsvoorstel regelt dat de uitsluitingsgrond studeren komt te vervallen. Daarmee wordt het mogelijk voor jongeren om met een Wajong2015 nog te studeren of scholing te volgen.

Het schrappen van de uitsluitingsgrond kunnen wij ondersteunen. Voor Wajongers die al een Wajong2015-uitkering hebben, betekent het dat de belemmering om te gaan studeren, komt te vervallen. Dat is positief.

Wij voorzien wel een risico bij Wajongers die een Wajong2015 aanvragen op het moment dat ze nog studeren of naar school gaan. Bij deze jongeren ontstaat mogelijk het beeld door dit wetsvoorstel dat ze een Wajonguitkering gaan ontvangen, ook als ze nog studeren. Echter, dit is alleen het geval als de jongere duurzaam geen arbeidsvermogen heeft. Met name het vaststellen van de duurzaamheid van het ontbreken van arbeidsvermogen is, zeker op 18-jarige leeftijd, zeer lastig. Wanneer wij nog niet kunnen vaststellen of de aanvrager duurzaam geen arbeidsvermogen heeft, omdat hij nog studeert of scholing volgt, wordt de Wajong-uitkering alsnog afgewezen. Dit kan mogelijk tot teleurstelling leiden bij een groep Wajongers, die verwachten dat de studie geen belemmering zal zijn voor het recht op Wajong.

Dit is ook in de huidige situatie bij een aanvraag al het geval. Wij verwachten echter dat als gevolg van het voorstel de druk op het duurzaamheids criterium nog verder zal toenemen.

Wij stellen daarom voor om de beoordeling van de duurzaamheid op te schorten wanneer de aanvrager nog studeert of scholing volgt op het moment dat hij de Wajong2015 aanvraagt. Dit zou betekenen dat Wajongers die studeren en wel aan de voorwaarden voor de Wajong2015 voldoen, een uitkering kunnen krijgen ongeacht of het ontbreken van arbeidsvermogen duurzaam is.

Wanneer de studie of scholing afgerond is, beoordeelt UWV opnieuw het arbeidsvermogen en betreft daarbij op dat moment alsnog het duurzaamheidsaspect.

Hiermee wordt een systematiek gecreëerd die vergelijkbaar is aan de Wajong2010. Bovendien wordt de doelgroep hiermee, in lijn met de gedachte van het wetsvoorstel, maximaal gestimuleerd om te participeren en zich door studie of scholing zo veel mogelijk te ontwikkelen.

Passend werkaanbod

Op dit moment geldt in de Wajong2010 dat het niet aanvaarden van passend werk een uitsluitingsgrond is. Dit betekent dat wanneer de Wajonger een passend werkaanbod weigert, hij geen uitkering meer krijgt. SZW schrapt deze ontbindende voorwaarde in de Wajong2010.

In plaats daarvan wordt de verplichting een passend werkaanbod te accepteren voor de oWajong en de Wajong2010 een voorwaarde als de Wajonger gebruik maakt van re-integratieondersteuning door UWV. Passend werkaanbod wordt gezien als een aanbod wat UWV of een re-integratiebedrijf doet aan de Wajonger om in passend werk bij een werkgever aan de slag te gaan. Afspraken hieromtrent worden vastgelegd in het werkplan en het re-integratieplan (indien de re-integratiedienst Naar werk wordt ingezet). Op het moment dat een Wajonger passend werk wordt aangeboden en een Wajonger weigert dit werk, kan er een maatregel worden opgelegd.

In de wetstechnische bijlage is beschreven welke aanpassingen aan het conceptwetsvoorstel noodzakelijk zijn voor UWV om het onderdeel passend werk uit te kunnen voeren. Deze aanpassingen zijn ook noodzakelijk om het onderdeel passend werk te kunnen handhaven. Als dit niet wordt aangepast, is dit onderdeel van het wetsvoorstel niet uitvoerbaar.

Wajongers met arbeidsvermogen in de oWajong en Wajong2010 hebben naast het recht op uitkering ook verplichtingen die aan de Wajong verbonden zijn. In het kader van deze verplichtingen hebben SZW en UWV een dienstverleningsmodel vastgesteld. De afspraak is onder andere dat UWV iedere Wajonger met arbeidsvermogen jaarlijks spreekt om de actuele situatie in beeld te brengen. De situatie kan zich voordoen dat de Wajonger aangeeft geen gebruik te willen maken van het re-integratieaanbod. De afspraak is dat dit geen gevolgen heeft; UWV blijft wel jaarlijks een gesprek voeren met deze Wajongers.

Met dit wetsvoorstel wordt geregeld dat Wajongers, die gebruik maken van de dienstverlening van UWV en waarvoor wel een re-integratietraject naar werk wordt ingezet, verplicht zijn om een passend werkaanbod te accepteren. Het niet accepteren van een passend werkaanbod heeft wel gevolgen voor de uitkering, te weten een maatregel op grond van het maatregelenbesluit socialezekerheidswetten.

Dit dienstverleningsmodel betekent dus dat Wajongers ieder jaar een gesprek krijgen en tijdens dat gesprek kunnen aangeven of we wel of niet een re-integratietraject willen. Wajongers die zeggen niet mee te willen doen ondervinden daarvan geen gevolgen. Als Wajongers wel gebruik maken van dienstverlening en zich inzetten om te gaan participeren, kunnen zij wél gevolgen ondervinden wanneer zij een passend werkaanbod niet accepteren. Dit heeft geen stimulerende werking voor Wajongers om wel te participeren en kan participatie juist weer in de weg staan. Wij zien hierin een risico.

2. Handhaafbaarheid

UWV acht het conceptwetsvoorstel handhaafbaar, met een kanttekening. Het conceptwetsvoorstel heeft weinig gevolgen voor de handhaafbaarheid van de Wajong. Wel heeft UWV een opmerking bij de handhaafbaarheid van het niet aanvaarden van een passend werkaanbod. Na inwerkingtreding van het conceptwetsvoorstel zal de verplichting om een passend werkaanbod te aanvaarden voor Wajongers in de Wajong2010 en oWajong hetzelfde zijn. Dit houdt in dat wanneer UWV een re-integratietraject inzet of als UWV daarover zelf afspraken maakt met de Wajonger, de Wajonger geacht wordt om een passend werkaanbod te aanvaarden wanneer dit gedaan wordt. Accepteert de Wajonger een passend werkaanbod niet, dan kan een maatregel worden opgelegd op grond van het Maatregelenbesluit socialezekerheidswetten. Om hier goed op te kunnen handhaven, is het wel noodzakelijk dat op voorhand duidelijk wordt vastgelegd wanneer er sprake is van passend werk en wie dat vaststelt.

3. Haalbaarheid beoogde invoeringsdatum

De beoogde invoeringsdatum van het conceptwetsvoorstel is 1 januari 2020. Deze datum is voor UWV op onderdelen niet haalbaar. In ambtelijk overleg is UWV gevraagd om voor de verschillende onderdelen van het wetsvoorstel aan te geven wanneer UWV die wijzigingen kan uitvoeren.

Regels voor berekenen van de uitkering

De beoogde ingangsdatum van 1 januari 2020 is niet haalbaar voor de maatregel 'Regels voor het berekenen van de uitkering harmoniseren'. Reden hiervoor is dat UWV tijd nodig heeft voor het inrichten van de systemen die nodig zijn voor het vaststellen van de Wajonguitkering en het leveren van beleids- en verantwoordingsinformatie. Het wetsvoorstel heeft aanzienlijke impact op de systemen ResaFasa (waarmee de Wajonguitkering wordt vastgesteld) en DataWareHouse (voor de levering van beleids-, stuur- en verantwoordingsinformatie).

Op dit moment zijn er drie uitkeringsstraten in ResaFasa: een voor de oWajong, een voor de Wajong2010 en een voor de Wajong2015. Voor het implementeren van het voorliggende wetsvoorstel was de keus om deze uitkeringsstraten aan te passen of een geheel nieuwe uitkeringsstraat te bouwen. Aangezien het voor het bepalen van de uitkering niet meer van belang is of iemand in de oWajong, Wajong2010 of Wajong2015 zit, is er voor gekozen om een nieuwe uitkeringsstraat te bouwen.

Op dit moment levert iedere uitkeringsstraat in ResaFasa gegevens aan DataWareHouse. Voor DataWareHouse lag daarom eenzelfde keuze voor als voor ResaFasa: aanpassen van de bestaande leveringen aan DataWareHouse of een geheel nieuwe levering opzetten die aansluit bij de nieuwe uitkeringsstraat van ResaFasa. Gekozen is voor het opzetten van een nieuwe levering die aansluit bij de nieuwe uitkeringsstraat in ResaFasa. De aanpassingen van de systemen ResaFasa en DataWareHouse zijn omvangrijke projecten, waarvan de bouw niet binnen een jaar gerealiseerd kan worden.

UWV kan de regels voor het berekenen van de uitkering vanaf 1 januari 2021 uitvoeren. De ICT-aanpassingen in ResaFasa en DataWareHouse zijn omvangrijke aanpassingen. Naar het zich nu laat uitzien, kunnen deze worden uitgevoerd binnen de beschikbare ICT-veranderingscapaciteit. Als er tijdens de implementatie van dit wetsvoorstel toch onvoorziene zaken naar voren komen ten aanzien van de ICT, dan zal UWV bezien of en zo ja, welke gevolgen dit heeft voor het UWV Informatieplan (UIP). Voorwaarde voor de haalbaarheid van 1 januari 2021 is dat UWV vóór 1 maart 2019 de opdracht krijgt om te starten met de implementatie van dit voorstel.

Overige maatregelen

De overige maatregelen die worden voorgesteld zijn voor UWV uitvoerbaar per 1 januari 2020, mits UWV vóór 1 maart 2019 van SZW de opdracht ontvangt om te starten met de implementatie. UWV heeft die tijd nodig om de processen, systemen en informatievoorziening tijdig aan deze wijzigingen aan te passen. Ook voor de haalbaarheid van 1 januari 2020 geldt dat de voorwaarde is dat UWV vóór 1 maart 2019 de opdracht moet krijgen om te starten met implementatie.

4. Effecten voor de klant en doenvermogenstoets

Effecten voor de klant

De verregaande harmonisatie van de Wajong biedt de kans om de wet voor de kwetsbare doelgroep eenvoudiger en beter uitlegbaar te maken. Het voorliggende wetsvoorstel zorgt voor een vereenvoudiging doordat er door de verschillende aanpassingen straks vrijwel geen onderscheid meer bestaat tussen de oWajong, Wajong2010 en Wajong2015. De verschillen zitten na inwerkingtreding van het conceptwetsvoorstel vooral op de vraag of een Wajonger wel of geen arbeidsvermogen heeft. UWV zal in de klantcommunicatie (waar mogelijk) overgaan naar een onderscheid tussen Wajong voor mensen met arbeidsvermogen en Wajong voor mensen zonder arbeidsvermogen. Dit zorgt voor eenvoudigere communicatie die beter bij de doelgroep past.

Desalniettemin blijft de regeling en met name de rekenregel moeilijk te doorgronden, ook al worden deze eenvoudiger. Het zelf 'doen' van deze regeling zal voor de meeste Wajongers lastig, zo niet onmogelijk blijven en er zal in veel gevallen begeleiding nodig blijven. Dit stelt extra hoge eisen aan de communicatie.

Er wordt daarom breed ingezet op communicatie. Iedere wijziging kan voor de Wajonger een zorgpunt zijn, hoe positief de meeste maatregelen ook zijn. Elke verandering leidt tot onzekerheid en vragen. Er is een aantal punten dat bijzondere aandacht moet krijgen in de opzet van de communicatie.

1. *Uitleg nieuwe berekening uitkering*: de berekening van de hoogte van de uitkering wordt eenvoudiger in termen van aantal regels: het aantal regels voor het berekenen van de uitkeringshoogte wordt sterk teruggebracht. De formule zelf is echter niet uitlegbaar aan de Wajonger. De uitleg van de nieuwe berekening van de uitkering zal niet zijn hoe de formule in elkaar zit, maar een uitleg wat de nieuwe regels betekenen voor de Wajonger. De rekenhulpen die ontwikkeld zullen worden helpen daarbij. Op verzoek van de Wajonger kan nadere toelichting over de berekening in zijn situatie worden gegeven. Dit zal altijd plaatsvinden tussen de medewerker uitkeren en de Wajonger.
2. *Vaststellen van het garantiebedrag*: Wajongers die al werken op het moment dat dit voorstel in werking treedt, mogen er niet op achteruit gaan door toepassing van de nieuwe regels. Om dit te garanderen is het garantiebedrag geregeld. Als de Wajonger op basis van de oude regels een hogere uitkering zou krijgen dan op basis van de nieuwe regels, dan wordt het garantiebedrag vastgesteld. Dit garantiebedrag is de uitkering die de Wajonger zou hebben ontvangen op basis van de oude regels. Er bestaat recht op het garantiebedrag vanaf de maand waarin het wetsvoorstel in werking treedt. In de communicatie zal uitgebreid aandacht besteedt moeten worden aan wanneer er recht bestaat op een garantiebedrag, hoe UWV het garantiebedrag vaststelt en wanneer het garantiebedrag komt te vervallen.
3. *Passend werk*: Wajongers met arbeidsvermogen in de oWajong en Wajong2010 hebben naast het recht op uitkering ook verplichtingen die aan de Wajong verbonden zijn. In het kader van deze verplichtingen hebben SZW en UWV een dienstverleningsmodel vastgesteld. De afspraak is onder andere dat UWV iedere Wajonger met arbeidsvermogen jaarlijks spreekt om de actuele situatie in beeld te brengen. De situatie kan zich voortdoen dat de Wajonger aangeeft geen gebruik te willen maken van het re-integratieaanbod. De afspraak is dat dit geen gevolgen heeft; UWV blijft wel jaarlijks een gesprek voeren met deze Wajongers.

Met dit wetsvoorstel wordt geregeld dat Wajongers, die gebruik maken van de dienstverlening van UWV en waarvoor een re-integratietraject naar werk wordt ingezet, verplicht zijn om een passend werkaanbod te accepteren. Het niet accepteren van een passend werkaanbod heeft wel gevolgen voor de uitkering, te weten een maatregel op grond van het maatregelenbesluit socialezekerheidswetten.

Hierdoor ontstaat de vreemde situatie dat Wajonger die besluiten om af te zien van dienstverlening geen effect ondervinden op hun uitkering, maar Wajongers die juist wel gebruik maken van dienstverlening en zich inzetten om te gaan participeren, wél gevolgen ondervinden kunnen wanneer zij een passend werkaanbod niet accepteren.

4. *Uitsluitingsgrond studeren Wajong2015*: Dit wetsvoorstel regelt dat de uitsluitingsgrond studeren komt te vervallen. Daarmee wordt het mogelijk voor jongeren om met een Wajong2015 nog te studeren of scholing te volgen. Bij deze jongeren ontstaat mogelijk het beeld door dit wetsvoorstel dat ze een Wajonguitkering gaan ontvangen, ook als ze nog studeren. Echter, dit is alleen het geval als de jongere volledig én duurzaam arbeidsongeschikt is. Met name het vaststellen van de duurzaamheid van het ontbreken van arbeidsvermogen is, zeker op 18-jarige leeftijd, zeer lastig. Wanneer wij nog niet kunnen vaststellen of de aanvrager duurzaam geen arbeidsvermogen heeft, omdat hij nog studeert of scholing volgt, wordt de Wajong-uitkering alsnog afgewezen. Dit kan mogelijk tot teleurstelling leiden bij een groep Wajongers.

Communicatie richt zich op Wajongers of personen die in aanmerking komen voor een Wajong-uitkering. Daarnaast wordt in ieder geval communicatie ingezet richting bewindvoeders, ouders/verzorgers, werkgevers en stakeholders. Dit gebeurt door de communicatiekanalen vanuit UWV aan te passen. Daarnaast wordt er aandacht besteed aan de gesprekken tussen UWV en Wajongers. Denk hierbij aan telefonisch contact tussen een uitkeringsdeskundige en de Wajonger

of de gesprekken tussen een arbeidsdeskundige en Wajonger. Daarnaast valt hier bijvoorbeeld ook algemene informatiebijeenkomsten voor stakeholders onder. Deze communicatie bestaat al via deze kanalen, maar wordt aangepast naar aanleiding van de wetswijziging.

Doenvermogenstoets

SZW heeft specifiek verzocht om een doenvermogenstoets uit te brengen op dit voorstel. Hierna volgt allereerst de context van het doenvermogen en daarna de doenvermogenstoets zelf.

Context

In april 2017 bracht de Wetenschappelijke Raad voor Regeringsbeleid (WRR) het rapport 'Weten is nog geen doen' uit. In dit rapport gaat de WRR in op het doenvermogen van burgers. De kernboodschap in dit rapport richt zich op hoe de overheid rekening moet houden met het doenvermogen van burgers bij het inrichten van hun processen en in hun contact met de klant.

Naast denkvermogen is 'doenvermogen' minstens zo belangrijk om aan de eisen van de participatiesamenleving te kunnen voldoen. De overheid verwacht van burgers steeds vaker dat ze zelfredzaam zijn op het gebied van gezondheid, persoonlijke financiën en de arbeidsmarkt. Lang niet alle burgers zijn onder alle omstandigheden hiertoe in staat. Er bestaat een behoorlijk verschil tussen wat van burgers wordt verwacht en wat zij daadwerkelijk aankunnen. De groep voor wie de eisen soms te hoog gegrepen zijn, is niet beperkt tot een kleine groep 'kwetsbaren' zoals mensen met een laag IQ. Ook mensen met een goede opleiding en een goede maatschappelijke positie kunnen in situaties verzeild raken waarin hun zelfredzaamheid ontoereikend is, zeker op momenten dat het leven tegenzit. Dat is niet omdat hun intelligentie of kennis tekortschiet, maar omdat er een beroep wordt gedaan op allerlei andere mentale vermogens, zoals het vermogen om in actie te komen, om het hoofd voldoende koel te houden en om vast te houden aan goede voornemens.

Doenvermogenstoets conceptwetsvoorstel

De doenvermogenstoets wordt uitgevoerd vanuit het perspectief van de burger, in dit geval de Wajonger. Zo is er ook naar deze wetgeving gekeken; is het voor de Wajonger begrijpelijk wat er verandert en wat er van hem verwacht wordt?

Vanuit doenvermogenperspectief is de verwachting dat de wijzigingen over het algemeen beter uitvoerbaar zijn voor Wajongers dan de bestaande regelingen: door het wegnemen van verschillen op belangrijke onderdelen van de drie verschillende Wajongregelingen wordt het voor de Wajonger eenvoudiger om vast te stellen wat van hem verwacht wordt en wat hij kan verwachten. Het is een vereenvoudiging voor de Wajonger als in de communicatie alleen het onderscheid wordt gemaakt tussen wel of geen arbeidsvermogen, zonder dat je daarbij rekening hoeft te houden met de regeling waar je inzit (oWajong, Wajong2010 of Wajong2015).

De nieuwe regels voor het berekenen van de uitkeringshoogte zullen naar verwachting van UWV voor Wajongers niet te begrijpen zijn. De formule is zeer technisch en ingewikkeld en daarmee moeilijk te begrijpen. Het wordt op dit punt dus niet eenvoudiger voor de Wajonger om te overzien wat de gevolgen zijn voor het recht op en de hoogte van zijn uitkering als hij gaat werken of meer gaat werken.

De keuze om af te zien van de uitkering kan voor lange termijn tot consequenties leiden die Wajongers mogelijk niet overzien tijdens het maken van de keuze. Dit brengt met zich mee dat ze een jaar lang geen aanspraak meer kunnen maken op een Wajonguitkering. Wijzigingen in de situatie of onvoorziene omstandigheden kunnen er toe leiden dat Wajongers binnen 1 jaar van mening veranderen. Vanuit de literatuur weten we dat het voor mensen erg lastig is om goede langetermijnbeslissingen te maken (de gevolgen in de verre toekomst zijn moeilijk te voorzien/voorspellen). Dit kan tot gevolg hebben dat personen die vrijwillig hebben afgezien van de Wajong er binnen een jaar achter komen een verkeerde beslissing te hebben gemaakt die onomkeerbaar is. Dit betekent dat in de implementatie daar rekening mee gehouden zou moeten worden, bijvoorbeeld door dit proces zorgvuldig in te richten. Dit is al meegenomen in de uitvoerbaarheid.

Over het algemeen geldt dat de mate waarin de Wajongers op de hoogte zijn van de nieuwe regels van invloed is op de mate van participatie die ze laten zien. Communicatie speelt dus een belangrijke rol in de mate waarin Wajongers worden gestimuleerd om te participeren.

In de communicatie naar Wajongers moet er extra aandacht besteed worden aan het gemakkelijk

begrijpelijk maken van de boodschap, waarbij de boodschap een duidelijk handelingsperspectief biedt. Hierbij kan gedacht worden aan visuele communicatie en proactieve communicatie richting de doelgroep. Door middel van pretesten kan onderzocht worden welke vorm van communicatie de wijzigingen helder overbrengt en welke vorm van communicatie stimuleert om actie te ondernemen. Een pretest houdt in dat verschillende communicatie-uitingen, zoals een brief, een filmpje, social media of telefonisch contact, getest worden op een groep Wajongers. Hieruit wordt dan een mix van communicatiemiddelen gemaakt zodat de wijzigingen en de consequenties hiervan zoveel mogelijk Wajongers bereiken. Een toegankelijk KCC kan helpen om de begripelijkheid van de wijzigingen en daarmee de effectiviteit ervan te verbeteren. Aangezien het doel van de wijziging is om participatie te bevorderen, of dat nu studeren of werken betreft, kan het van toegevoegde waarde zijn om Wajongers hier proactief over te benaderen. Ook zal voor deze groep in het bijzonder aandacht worden gegeven aan de communicatie naar de verschillende stakeholders.

5. Effecten op de benodigde capaciteit

Het conceptwetsvoorstel heeft slechts een beperkt effect op de structurele werkzaamheden van UWV. Wel heeft het voorstel tijdelijk effect op de capaciteit, door een aantal eenmalige acties die noodzakelijk zijn. Deze worden hieronder beschreven.

Gegevens loonwaarde achterhalen en vastleggen

Onder uitvoerbaarheid is reeds aangegeven dat voor de nieuwe regels voor het berekenen van de hoogte van de uitkering een eenmalige actie zal moeten worden ingezet om de loonwaardes van alle Wajongers die werken met loondispensatie te achterhalen uit het elektronisch archief en in te voeren in het uitkeringssysteem. Het gaat om ongeveer 19.000 Wajongers voor wie de beschikking opgezocht moet worden en de loonwaarde in het systeem moet worden verwerkt. Dit vergt voor een aantal jaren in totaal 14,2 fte aan capaciteit.

Overgang van rekensystematiek

Vanaf 1 januari 2021 zouden de nieuwe regels voor het berekenen van de hoogte van de uitkering gaan gelden. UWV stelt de Wajonguitkering vast in een cyclus. Dat wil zeggen dat de Wajonguitkering op voorschot wordt betaald voor een bepaalde periode (3, 6 of 12 maanden), waarna de uitkering definitief wordt berekend op basis van de dan beschikbare polisgegevens of zelfstandigeninkomsten. Wanneer 1 januari 2021 in de cyclus valt, zal UWV de definitieve vaststelling van het inkomen moeten opsplitsen: een deel (maanden voor 1-1-2021) moet op basis van de oude regels gebeuren en een deel op basis van de nieuwe regels. Deze knip vergt eenmalig extra werkzaamheden. Dit geldt voor alle Wajongers die voor 1 januari 2021 al werken. Daarnaast moet worden vastgesteld of het geautomatiseerd vastgestelde garantiebedrag wel of niet van toepassing is en, zo niet, verwijderd wordt. Deze actie moet voor naar verwachting ongeveer 62.000 Wajongers (prognose aantal werkenden op 1 januari 2021) uitgevoerd worden. Dit vergt 24 fte extra capaciteit.

Passend werk

Passend werk leidt ertoe dat re-integratiebedrijven en de medewerkers van UWV goed op de hoogte moeten zijn van de aanpassingen en hoe deze toe te passen. Dit vergt een incidentele inzet van alle medewerkers bij UWV die te maken hebben met de Wajongers en het informeren van de re-integratiebedrijven.

Einde studieregeling Wajong2010

Het wetsvoorstel maakt een einde aan de studieregeling in de Wajong2010. Alle Wajongers die op het moment dat dit onderdeel in werking treedt in de studieregeling zitten, moeten worden overgeplaatst naar de werkregeling of de uitkeringsregeling. Welke regeling van toepassing is hangt af van de vraag of de Wajonger volledig en duurzaam arbeidsongeschikt is.

Het uitgangspunt is dat UWV de Wajongers indeelt op basis van een eerdere beoordeling. Als er op enig moment al is beoordeeld of de Wajonger al dan niet volledig en duurzaam arbeidsongeschikt is, dan gaat UWV daar van uit voor de indeling van de Wajonger. UWV voert voor deze Wajongers dus geen nieuwe beoordeling uit.

Alleen wanneer nog niet eerder is beoordeeld of de Wajonger volledig en duurzaam arbeidsongeschikt is, zal UWV een sociaal medisch oordeel uitvoeren om de Wajonger in te kunnen delen in de werkregeling of de uitkeringsregeling. De verwachting is dat slechts voor kleine aantallen nog een sociaal-medisch oordeel moet plaatsvinden. De prognose is dat eind 2019 nog 2290 Wajongers in de studieregeling zitten; het overplaatsen van deze Wajongers naar de juiste regeling kost 7,8 fte capaciteit.

Vervallen uitsluitingsgrond studeren Wajong2015

Door het vervallen van de uitsluitingsgrond studeren in de Wajong2010 is te verwachten dat extra beoordelingen moeten plaatsvinden van studerende Wajongers van wie nog niet is vastgesteld of zij duurzaam geen arbeidsvermogen hebben. Zij zullen tegen het einde van de ingangsdatum van de nieuwe wetgeving een (nieuwe) aanvraag kunnen doen, wat een extra beslag zal leggen op de capaciteit van verzekeringsartsen en arbeidsdeskundigen. De verwachting is dat dit om kleine aantallen gaat.

Einde instroom oWajong

Het wetsvoorstel regelt dat de instroom in de oWajong wordt stopgezet. Het is op dit moment nog mogelijk om op grond van oud overgangsrecht uit de Invoeringswet nieuwe en gewijzigde arbeidsongeschiktheidsregelingen een oWajong-uitkering aan te vragen. Voor dit onderdeel geldt een afwijkende inwerkingtredingsdatum, namelijk 6 maanden nadat het voorstel door de Eerste Kamer is aangenomen. Het vervallen van de mogelijkheid om een oWajong-uitkering aan te vragen, kan in deze zes maanden leiden tot een tijdelijke toename van personen die alsnog een oWajong-uitkering aanvragen op grond van het overgangsrecht.

Communicatie

De wijziging beslaat een zeer breed scala aan onderwerpen, wat betekent dat de content in de communicatie over vrijwel de gehele Wajong moet worden bekeken. De opsplitsing in twee implementatiemomenten betekent dat UWV twee keer de informatie over de Wajong voor de verschillende kanalen moet aanpassen. In eerste instantie zal UWV per 1 januari 2020 alle informatie moeten aanpassen op de onderdelen die dan in werking zouden kunnen treden. Per 1 januari 2021, wanneer de nieuwe regels voor het berekenen van de uitkering in werking zouden treden, zal UWV de informatievoorziening volledig hervormen: er wordt dan overgestapt van het onderscheid tussen de drie bestaande regelingen naar het onderscheid tussen arbeidsvermogen en geen arbeidsvermogen.

De twee implementatiemomenten en de hervorming van de informatievoorziening neemt de nodige capaciteit in beslag. Voor de digitale dienstverlening klantcommunicatie is een tijdelijke uitbreiding van de capaciteit, 2 fte voor 10 maanden, voorzien.

6. Eenmalige en structurele effecten op de uitvoeringskosten

Samenvattend overzicht incidentele en structurele kosten

Kosten (€ mln)	2019	2020	2021	2022	2023 e.v.
Incidentele kosten	3,56	4,19	1,27		
Handmatige acties uitvoering	0,10	0,27	1,72	0,08	
Extra calls/klachten			0,01	0,01	0,01
Beheer en onderhoud S&V/beleidsinformatie				0,21	0,21
Totale kosten	3,66	4,46	3,00	0,30	0,22

Incidentele kosten

Activiteit	2019	2020	2021	Totaal
Aanpassen systemen: 5 releases	0,36	0,97		1,33
Ontwerp en analyse	0,82	0,25		1,07
Testen	0,06	0,24		0,30
Nazorg, 3 maanden			0,11	0,11
Aanpassen handboeken/kennispoort/werkinstructies	0,06	0,23		0,29
Aanpassen systemen/formulieren/brieven SMZ	0,11			0,11
Opleidingen Uitkeren (ook voor SMZ en Handhaving)		0,32		0,32
Opleidingen WB	0,59			0,59
Klant- en kenniscommunicatie/klachten/input/output mgt	0,27	0,80		1,08
Aanpassen DWH	0,35	0,47	0,47	1,28
Aanpassen S&V/beleidsinformatie/leveringen	0,45	0,55	0,50	1,51
Projectmanagementkosten (inclusief BIT toets)	0,49	0,35	0,19	1,03
Totale incidentele kosten	3,56	4,19	1,27	9,01

- Er zijn 5 releases nodig voor de systeemaanpassingen van het uitkeringssysteem (1 volledige en 4 gedeeltelijke): Aanpassen oude specs voor de wijzigingen per 2020, Nieuwe specs loonwaarde en uitkering, Rekenen, Verrekenen, Conversies en garantiebedrag. Een deel van de vijfde release is voor nazorg

- Er wordt een UWV-breed Globaal Integraal Business Ontwerp gemaakt
- Testen vinden plaats, waaronder de productietest voor de conversie/datawarehouse
- Een nazorgteam is nog 3 maanden na implementatie van het uitkeringsstelsel bezig
- Aanpassen handboeken, Kennispoort Wajong, werkwijzers, werk-instructies
- Aanpassen SMF, formulieren en brieven
- Aanpassen opleidingsmateriaal en volgen opleidingen door Uitkeren, SMZ en Handhaving
- Aanpassen opleidingsmateriaal en volgen opleidingen door WB
- Aanpassen klant- en kenniscommunicatie. Aanpassen input/outputmanagement. Verwachting is dat rond de implementatie tijdelijk sprake is van extra klachten en calls.
- Aanpassen DataWareHouse. De aanpassingen in de primaire processen werken door in de interfaces naar het Datawarehouse UWV. De huidige interfaces zijn specifiek gebouwd voor de verschillende regelingen binnen de Wajong. De wijzigingen als gevolg van de harmonisatie maakt dat er één nieuwe straat moet worden opgezet voor de gehele Wajong. Hiermee wordt aangesloten bij de opzet van ResaFasa. Het bestaande complex blijft beschikbaar voor historische informatie.
- De beleidsinformatie en stuur- & verantwoordingsinformatie zal wijzigen als gevolg van het verzoek om extra informatie, de introductie van nieuwe gegevens, zoals het garantiebedrag en het percentage loonwaarde en het verdwijnen van bestaande elementen als ao-classes (oWajong) en de (voortgezette) werkregeling (Wajong 2010). Informatieproducten die aangepast moeten worden zijn de Kwantitatieve Informatie en de tijdigheid 1^e betaling Wajong, statistische overzichten zoals Cijfers & Trends, de financiële nota's en de bestandsleveringen aan onder andere SZW en CBS. Daarnaast natuurlijk ook de intern benodigde stuur & verantwoordingsinfo.
- De doorlooptijd voor het implementeren van het geheel van wijzigingen aan de informatievoorziening Wajong wordt als heel kritisch ervaren. Wij voorzien dan ook een doorloop van implementatie-activiteiten in 2021 vooral gericht op het testen van de correcte werking van het geheel alsmede herstelactiviteiten. De verwachting is wel dat UWV de gevraagde informatieproducten over het verslagjaar 2021 kan leveren, echter sluiten wij kwaliteitsissues hierbij gedurende 2021 niet uit.
- Alle veranderingen worden UWV breed projectmatig gecoördineerd. Projectkosten worden voorzien vanaf 1 maart 2019 tot eind 2021.

Handmatige acties

Handmatige acties kosten (€ mln)	2019	2020	2021	2022	Totaal
Loonwaarde vastleggen		0,27			
Studieregeling beëindigen	0,10				
Werkenden/zelfstandigen verrekenen verdiensten			1,72	0,08	
Totale kosten	0,10	0,27	1,72	0,08	2,17

De volgende handmatige acties moeten plaatsvinden:

- De loonwaarde van alle loondispensanten (plus begin en einddatum) uit de beschikkingen van WB moeten handmatig geregistreerd worden in Resa/Fasa. Dit betreft zowel het percentage van WML als het percentage van functioneel loon. Doorlooptijd: in 4^e kwartaal 2020.
- De studieregeling moet beëindigd worden en vanuit informatie in de oorspronkelijke beschikking omgezet naar DGA/nDGA. Dit zal in 2 maanden gedaan worden, laatste kwartaal 2019, na goedkeuring 1^e Kamer.
- Voor werkenden in loondienst en zelfstandigen zullen eenmalig extra handmatige werkzaamheden nodig zijn bij de eerste keer verrekenen. Dit zal plaatsvinden in de reguliere verrekencyclus verdiensten, zodat spreiding over het jaar kan plaatsvinden. Het betreft de volgende extra werkzaamheden:
 - De periode tot 1 januari 2021 moet apart verrekend worden in de oude spec en vervolgens moet de periode vanaf 1 januari 2021 tot einde verrekencyclus verrekend worden in de nieuwe spec.
 - Daarnaast moet gecontroleerd worden of het geautomatiseerd vastgestelde garantiebedrag wel of niet van toepassing is en zo nodig verwijderd worden
 - De periode met de oude regels en de periode met de nieuwe regels zullen separaat worden weergegeven in de beschikking
 - Verwachting is dat de informatie in de beschikking tot extra vragen gaat leiden

Structurele uitvoeringskosten

Ingeschat wordt dat vanaf 2021 sprake zal zijn van een geringe toename van het aantal klachten

en calls. Kosten hiervoor bedragen € 0,01 mln op jaarbasis. Vanaf 2022 is structureel extra capaciteit benodigd voor beheer en onderhoud van de S&V/beleidsinfo (€ 0,21 mln).

7. Effecten op de regeldruk (administratieve lasten)

De voorgestelde wijziging heeft naar verwachting geen effecten op de regeldruk, anders dan genoemd in het wetsvoorstel.

8. Gevolgen voor de verantwoordings- en beleidsinformatie

Op dit moment wordt de Wajong door UWV per regeling verantwoord. Met dit wetsvoorstel worden de drie regelingen in de Wajong in vergaande mate geharmoniseerd. Na invoering van het conceptwetsvoorstel is er nog maar weinig onderscheid tussen de drie Wajongregelingen. Het belangrijkste onderscheid in de Wajong is straks nog het onderscheid tussen arbeidsvermogen en geen arbeidsvermogen. Hiervoor is al aangegeven dat UWV in de uitvoering de hoofdingeling 'arbeidsvermogen' en 'geen arbeidsvermogen' zal gaan hanteren (zowel in het uitkeringssysteem als in de communicatie naar de klant). UWV stelt voor deze hoofdingeling ook te hanteren in de verantwoordingsinformatie, waarbij het onderscheid naar regeling wordt opgenomen als dimensie onder de hoofdingeling.

In het verzoek om de uitvoeringstoets uit te brengen is verder gevraagd om naast de reguliere beleidsinformatie informatie beschikbaar te maken voor rapportage en onderzoek:

- Garantiebedrag.
- Vastgestelde loonwaardes van Wajongers en een kwantitatieve informatie spreiding.
- Wajongers die studeren.
- Beëindigen Wajongrecht en van wie het potentieel kan herleven.

De verwachting is dat UWV de gevraagde informatieproducten over het verslagjaar 2021 kan leveren, echter sluiten wij kwaliteitsissues hierbij gedurende 2021 niet uit. Tot en met verslagjaar 2020 levert UWV de verantwoordings- en beleidsinformatie zoals UWV die nu ook levert.

Graag gaan we met SZW in overleg over het verzoek van SZW om onderzoek uit te voeren naar het vaststellen van de herleide deeltijdfactor. Daarbij is van belang de vraag hoe dit onderzoek eruit moet zien, wat men wil onderzoeken en of het zinvol is om een dergelijk onderzoek na een jaar al uit te voeren.

9. Implementatie / risico's / control

Het conceptwetsvoorstel kan in twee fases worden ingevoerd. De nieuwe regels voor het berekenen van de uitkering kunnen door UWV per 1 januari 2021 worden uitgevoerd. Deze aanpassing betekent een grote wijziging voor verschillende systemen. Daar heeft UWV ruim tijd voor nodig. Om 1 januari 2021 te kunnen halen moet UWV vóór 1 maart 2019 een opdracht en toekenning budget krijgen van SZW om te starten met de implementatie.

De overige maatregelen uit het conceptwetsvoorstel kunnen door UWV per 1 januari 2020 worden uitgevoerd. Ook voor deze wijzigingen geldt dat UWV vóór 1 maart 2019 van SZW de opdracht moet krijgen om te starten met de implementatie, om ervoor te zorgen dat UWV deze wijzigingen per 1 januari 2020 kan uitvoeren.

Risico's

- Om de inwerkingtredingsdata van 1 januari 2020 en 1 januari 2021 te halen, moet UWV al in een vroeg stadium starten met de implementatie. Het risico bestaat dat de regeling nadien, als UWV al gestart is met de implementatie, nog wijzigt. Veranderingen aan het wetsvoorstel ten opzichte van de versie die nu door UWV getoetst is betekent dat de uitvoerbaarheid en haalbaarheid opnieuw onderzocht moeten worden. Het risico bestaat dat als wijzigingen worden doorgevoerd, deze niet uitvoerbaar zijn per 1 januari 2020 of 1 januari 2021. Dit geldt uiteraard niet voor de wijzigingen die in deze uitvoeringstoets worden voorgesteld.
- De implementatie van dit wetsvoorstel betekent een grote automatiseringsopgave voor UWV. Het risico daarbij bestaat dat tijdens de implementatie zaken naar voren komen, die op dit moment nog niet voorzien worden. Als dat gebeurt, zal UWV dit verwerken in het UIP en bezien of andere zaken mogelijk moeten (tijdelijk) moeten wijken om tijdige implementatie van dit voorstel te kunnen realiseren.
- UWV verzoekt om voorzichtig te communiceren over het feit dat werken altijd loont en de Wajonger er straks op vooruit gaat als hij (meer) gaat werken. De regels voor het berekenen van de hoogte van de uitkering zijn zo opgezet dat werken in beginsel loont, in die zin dat het bruto totaal van inkomen uit arbeid en uitkering altijd hoger uitvalt. Of dit

ook leidt tot een hoger netto totaalinkomen is sterk afhankelijk van allerlei andere factoren (invloed op af te dragen belasting, recht op toeslagen en andere inkomensafhankelijke regelingen).

10. ICT/IV

Het voorstel heeft een aanzienlijke impact op verschillende systemen van UWV. In eerste instantie maken de verschillende wijzigingen het noodzakelijk om aanpassingen door te voeren in ResaFasa, het systeem waarmee de uitkering van de Wajong wordt vastgesteld. Voornamelijk de aanpassing van de regels voor het berekenen van de hoogte van de uitkering maken een aanpassing van ResaFasa noodzakelijk. Op dit moment kent ResaFasa voor de Wajong drie uitkeringsstraten: één voor de oWajong, één voor de Wajong2010 en één voor de Wajong2015. De drie regimes worden dusdanig geharmoniseerd, dat ze allemaal dezelfde rekenregels hebben voor Wajongers met en zonder arbeidsvermogen.

UWV kiest er voor om een volledig nieuwe uitkeringsstraat in ResaFasa te bouwen, waar alle uitkeringen uit de andere uitkeringsstraten naar geconverteerd kunnen worden. De drie oude uitkeringsstraten worden dan slechts nog gebruikt voor correcties met terugwerkende kracht vóór het moment van inwerkingtreding van het wetsvoorstel. De uitkeringsstraten Wajong2010 en Wajong2015 kunnen op enig moment vervallen (als er geen lopende (hoger) beroepszaken meer zijn). De uitkeringsstraat van de oWajong wordt ook gebruikt voor de uitvoering van de wet arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen (WAZ) en zal daarvoor in de lucht blijven.

Reden om te kiezen voor een nieuwe uitkeringsstraat is dat het voor de uitvoering makkelijker en beter werkbaar is om één uitkeringsstraat te hebben voor de Wajong ongeacht het regime. En met de vergaande harmonisatie in de regels voor het berekenen van de hoogte van de uitkering is dat nu mogelijk. UWV kan wel onveranderd per Wajong-regime een inzicht blijven geven in de financiële (verantwoordings-)informatie.

Naast ResaFasa zal ook DataWareHouse moeten worden aangepast. Dat is de tweede grote systeemwijziging als gevolg van voorliggend voorstel. Op dit moment zijn er drie uitkeringsstraten in ResaFasa. Iedere uitkeringsstraat levert apart gegevens aan DataWareHouse. Nu er een nieuwe uitkeringsstraat in ResaFasa gebouwd zal worden, is de vraag hoe hiermee om te gaan bij DataWareHouse: aanpassen van de bestaande leveringen aan DataWareHouse, of het opzetten van één nieuwe levering. Het aansluiten van de nieuwe uitkeringsstraat op de drie leveringen naar DataWareHouse is een complex en risicovol project, waarbij niet duidelijk is of de leveringen in de lucht blijven na implementatie. Daarom is gekozen om een nieuwe levering op te zetten, die aansluit bij de nieuwe uitkeringsstraat die in ResaFasa gebouwd wordt.

Het aanpassen van de systemen ResaFasa en DataWareHouse is een omvangrijk project, wat niet binnen een jaar gerealiseerd kan worden. UWV kan de aanpassingen aan DataWareHouse en ResaFasa per 1 januari 2021 realiseren. Voorwaarde is wel dat UWV vóór 1 maart 2019 de opdracht krijgt van SZW om te starten met implementatie.

Naast deze ICT aanpassingen zullen diverse formulieren moeten worden aangepast en wordt informatie over de Wajong op alle verschillende (online) communicatiekanalen volledig aangepast.

11. Gegevensuitwisseling

Met het verzoek om u-toets is ook de GEB meegestuurd. Hierin staat onder andere een uitgebreide omschrijving van de gegevensverwerking en de beoordeling rechtmatigheid gegevensverwerkingen, welke is afgestemd met UWV.

Aanvullend geldt dat er meerdere (externe) partijen zijn die gebruik maken van de gegevens van DataWareHouse, zoals CBS. Deze partijen worden geïnformeerd over de wijzigingen en wat dat voor hen betekent.

12. Privacy

Bij het verzoek om de uitvoeringstoets is de GEB meegestuurd. UWV voorziet in de voorgestelde wijzigingen van de Wajong geen impact of risico's op privacyaspecten anders dan zijn beschreven in de GEB.

